

Petak, 11. april 2008.
Svedok Edward Flynn
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 9.04 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima u sudnici, kao i onima van sudnice koji nam pomažu. Gospodine sekretare, molim vas, najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro, časni Sude. Dobro jutro svima u sudnici. Ovo je *Predmet IT-6-90-T, Tužilac protiv Ante Gotovine i ostalih.*

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Dobro jutro, gospodine Flynn.

SVEDOK FLYNN: Dobro jutro.

SUDIJA ORIE: Verovatno to više ne treba ni da se govori, ali vi ste i dalje vezani svečanom izjavom koju ste dali na početku svedočenja da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SVEDOK FLYNN: Da.

svedok: Edward Flynn

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay, da li ste spremni da nastavite sa vašim unakrsnim ispitivanjem?

ADVOKAT KAY: Da. Hvala, časni Sude.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, pre nego što gospodin Kay nastavi, želeo bih da obavestim Pretresno veće da danas nećemo vršiti unakrsno ispitivanje i ostatak našeg vremena, uz odobrenje Suda, prepuštamo gospodinu Kayu ili gospodinu Mišetiću.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da mislite ne samo danas, nego na ovog svedoka uopšte. U redu. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KAY: Vrlo velikodušno, časni Sude.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KAY - NASTAVAK

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT KAY – PITANJE: Gospodine Flynn, hajde da sada pogledamo onaj dokument koji smo juče pokušali da pronađemo kada je došlo do konfuzije sa brojevima.

ADVOKAT KAY: To je dokazni predmet Tužilaštva broj P46 i to je izveštaj HRAT-a, Akcionog tima za ljudska prava [Human Rights Action Teams] od 23. avgusta.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ovo je jedan od dokaznih predmeta koji je primljen u spis preko vas u dokaznom postupku Tužilaštva?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam baš sasvim siguran da je to izveštaj HRAT-a. Izvinjavam se.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ja to zovem izveštaj HRAT-a zato što se u 4. paragrafu spominje izveštaj HRAT-a i dokument je došao preko vas. Uzgred budi rečeno, mi vas ovde zovemo, znate, svedok HRAT-a.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Oh, sjajno.

SUDIJA ORIE: To onda mora da je izveštaj HRAT-a. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KAY: Oprostite nam zbog toga, to je samo način na koji smo organizovali stvari.

ADVOKAT KAY – PITANJE: To je izveštaj gospodina Ala Alfija sa kojim ste vi radili?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Vi se sećate onih pitanja koje sam vam postavio o sastanku u Plavnom od 25. avgusta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I vidite da se u drugom paragrafu dokaznog predmeta Tužilaštva broj P46 spominje taj sastanak?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I, takođe je trebalo da se dogovori da tom sastanku prisustvuje i gospodin Pašić, gradonačelnik Knina?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I tada je gospodin Romanić obavestio HRAT – ne mislim da ste vi HRAT, nego je obavestio vašu organizaciju – da se policija usredsređuje na patroliranje po udaljenim područjima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste vi tako doživeli civilnu policiju u to vreme?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne. Apsolutno ne.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Kao što je gospodin Romanić rekao: "Kako bi se zaštitilo preostalo stanovništvo", da li je to i vaše iskustvo?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Oprostite. On je rekao da su to oni radili?

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li je to bilo vaše iskustvo – da li ste vi primetili da se to tako događalo?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne, nisam primetio nikakve značajne patrole.

ADVOKAT KAY: Molim da pređemo na 2. stranicu ovog dokumenta, 4. paragraf.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Juče smo govorili o tome da su se otvarale policijske stanice i sećate se da sam ja pokazao dokument u kom se nalazio spisak policijskih stanica koje su, po naređenju, trebale da se otvore ili formiraju počev od 5. avgusta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I vi ste rekli: "Sumnjam da je to zaista tada i otvoreno, mora da su postale aktivne mnogo kasnije."

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ovde u četvrtom paragrafu vidimo da gospodin Romanić pominje: Gračac, Donji Lapac, Korenicu, Benkovac, Obrovac i Stankovac i kaže "da su te stanice otvorene". Izgleda da ste vi u pravu, da je ipak prošlo neko vreme pre nego što su se otvorile i počele da funkcionišu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: A ako pogledamo 6. paragraf, čovek po imenu Pavo Jukić, inženjer hemije, inače stacioniran u štabu Civilne odbrane u Zagrebu sada vidimo da je bio zadužen za civilnu odbranu u Kninu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste se vi sreli sa gospodinom Pavom Jukićem?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, mislim da jesam.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U vezi s čim ste se s njim sastali?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Sigurno u vezi ovih pitanja uklanjanja leševa i situacije na kninskom groblju. Međutim, nisam siguran da li sam se s njim sreo baš tom prilikom.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Dobro. Verovatno ste se zbog svog posla sretali sa ljudima u raznim situacijama i na mnogim sastancima i ...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE:... da li bi to bilo tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U 7. paragrafu gospodin Jukić daje broj od oko 130 leševa koji su do tada bili sahranjeni u području Knina?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I kada se kaže "područje Knina" onda se to pojašnjava da se to odnosi na kninsko groblje i da su sahranjeni prema međunarodnim standardima. Da li ste vi o tome razgovarali s njim? Da li ste imali sastanke s njim o načinu i obliku sahrana i da će one biti u skladu sa međunarodnim standardima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Razgovarali smo o tome. Mi smo sigurno obraćali pažnju na ono što se dešava na groblju; na broj ljudi koji se tamo sahranjuje i na to kakav postupak sledi u vezi s tim.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste znali da je potpredsednik Vlade [Hrvatske], gospodin Kostović, bio jedina osoba kojoj je bilo dozvoljeno da u javnosti govori o tim stvarima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da mi to nije bilo poznato, ne.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Da li ste imali bilo kakve razgovore sa gospodinom Kostovićem o tim stvarima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li onda možemo da zaključimo na osnovu onoga što ste juče govorili, da vi niste imali kontakte na višim nivoima od lokalnog nivoa, niste kontaktirali sa ministrima i osobama na višim dužnostima? Nisu vam bili dostupni ili niste mogli da dođete do njih? Da li je takva bila situacija?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, apsolutno. Ja sam smatrao da je moja odgovornost u bivšem Sektoru Jug a da će razgovore sa višim zvaničnicima obavljati moje kolege u Zagrebu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: To me dovodi do pitanja: kakva je bila struktura u Zagrebu? Kakav je bio status ostalih vaših kolega tamo? Koji je bio postupak za rešavanje tih većih problema koji možda nisu mogli da se reše na terenu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, naši izveštaji odlazili su na mnogo mesta, ali između ostalog, išli su u Čeliju za humanitarnu krizu [Humanitarian Crisis Cell] - jedno odeljenje pri kancelariji Visokog predstavnika Generalnog sekretara koje je, očigledno, bilo odgovorno za humanitarna pitanja i pitanja ljudskih prava. Isto tako, išli su i u kancelariju Centra za ljudska prava u Zagrebu, gde je radilo četvoro ili petoro ljudi. I jedan od razloga zbog kog sam otišao iz područja Knina na nekoliko dana bio je da se sastanem sa svojim kolegama kako bi ih obavestio iz prve ruke o tome šta se događalo u Sektoru Jug... u bivšem Sektoru Jug.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Mnogo vam hvala. Želim da sada pređemo na vašu posetu Gruborima od 25. avgusta; i juče ili prekuče vi ste ovde pokazali dokazni predmet Tužilaštva broj P27.

ADVOKAT KAY: Molim da se prikaže ovaj dokazni predmet.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ja vam sada ovo pokazujem kako bih vam dao priliku da osvežite svoje pamćenje, s obzirom da je prošlo nešto malo vremena od kada ste govorili o tim pitanjima ovde u sudnici.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Hvala vam.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Sećate se da u drugom paragrafu drugog odlomka stoji da ste tog popodneva u 16.30 časova otišli u kancelariju generala Čermaka i da ste ih obavestili o požarima i potrebama stanovnika koji su ostali bez kuća?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Pretpostavljam da ste tamo razgovarali sa nekom osobom koja govori engleski jezik?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. I mislim da je to bio gospodin Dondo.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Hvala vam. Kako je gospodin Dondo reagovao na tu informaciju?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, izrazio je zabrinutost, zahvalio se na toj informaciji i rekao je da će se tim neko pozabaviti.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Koje su još organizacije iz sastava Ujedinjenih nacija bile sa vama u toj misiji u Gruborima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tada?

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: UNHCR, Visoki komesar za izbeglice, jedan učesnik iz UN CIVPOL-a i mislim da je bio neko iz kancelarije za političke i humanitarne poslove kancelarije pri sektora UNCRO-a u Kninu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Dobro. Vi ste se vratili iz Grubora u Knin da sačinite ovaj izveštaj u to vreme?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Koliko je vremena trebalo tada da se pređe taj put – ne mislim sada u ovim uslovima, nego u vreme kada su stvari izgledale verovatno malo drugačije – koliko vremena je trebalo po vašoj proceni?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Naravno da se sada ne sećam koliko je trebalo vremena, ali rekao bih oko 40 minuta ili tako nekako.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. I kada ste se vratili u Knin, da li je neko prijavio policijskoj stanici u Kninu to što ste videli u Gruborima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam siguran da smo otišli u policijsku stanicu. Ne sećam se toga.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Dobro. Da li ste kao grupa ostali zajedno ili se ta grupa u Kninu razdvojila? Mislim, da li je čovek iz UN CIVPOL-a otišao u policijsku stanicu, recimo?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Zaista ne znam. Imam poteškoća da se setim toga.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Dobro. Ali obavestili ste o tome gospodina Donda. Da li sam u pravu da je toga dana, 25. avgusta, vreme bilo loše?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Vi i vaše kolege doneli ste odluku da se te iste večeri vratite u Grubore?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I prilikom te druge posete otkrili ste dvoje ubijenih ljudi?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I vidimo izveštaj o tome u onom paragrafu ispod mesta gde piše 16.30 časova?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Koliko dugo ste ostali u Gruborima u toj drugoj poseti?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Rekao bih verovatno sat do sat i po vremena.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Koliko je onda bilo sati kada ste došli i kada ste otišli?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, rekao bih, naravno, sada samo procenjujem, jer ...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ne pokušavam... ne mislim da postoji nešto... to je potrebno samo kao informacija?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da je bilo negde oko 17.30 ili 18.00 časova kada smo ponovo tamo stigli, i da smo verovatno napustili to mesto oko 19.00 časova.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste se vratili pravo u Knin ili ste išli još negde kada ste napustili Grubore?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne. Vratili smo se pravo u Knin. Uglavnom smo izbegavali da budemo na putevima noću.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I u toj drugoj poseti dok ste vi bili tamo, da li je bilo nekih ljudi koji su obavljali istragu ili da li je bilo neke policije na licu mesta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I kada ste se te večeri vratili u Knin nakon te druge posete, da li je neko to prijavio policiji u Kninu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam siguran. Mislim da smo to ostavili našem kolegi iz UN CIVPOL-a. Ne sećam se da sam ja učestvovao u obaveštavanju policije o tome.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li možete da se setite imena predstavnika UN CIVPOL-a koji je bio na tom putovanju?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da se zvao nekako kao Romasev, to je bio jedan Rus.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I kada ste se vratili u Knin, da li ste preneli nekoj drugoj agenciji da ste pronašli još dva leša?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislite na hrvatskoj strani?

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da te iste večeri nismo to uradili.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I u vezi sa tim informacijama o dva ubistva, da li ste te informacije preneli bilo kome te večeri?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, sigurno našim kolegama u Ujedinjenim nacijama. I to mora da je bilo sve za to veče. Ponavljam, nisam siguran da li je moj kolega iz UN CIVPOL-a izvestio lokalnu policiju.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da. A sledećeg dana, 26. avgusta, vi se niste ponovo vratili u Grubore, niste bili deo te posete. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT KAY – PITANJE: A da li ste tog dana dobili druge informacije od vaših kolega iz Ujedinjenih nacija o tome šta su oni dalje tamo pronašli?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, tada sam saznao da su tamo otkrivena još tri leša.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li se sećate koliko je bilo sati kada ste to otkrili? Gledam ovde pri dnu paragrafa dokaznog predmeta Tužilaštva broj P27.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam sasvim siguran, ali pretpostavljam ujutro, kasnije.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Znao, naravno, mi to jutro nismo očekivali da će da se pronađe još leševa.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ne. Ali predstavnici Ujedinjenih nacija su ponovo otišli u Grubore u vezi s onim što su pronašli prethodnog dana?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Isto tako brinuli smo se za situaciju ljudi koji su tamo još uvek živeli.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Naravno. To je i bila svrha sastanka koji je bio zakazan za prethodni dan, za 25. avgust?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY: Molim vas, da li možemo da pređemo na dokument po *Pravilu 65ter* koji nosi broj 4473.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D57, obeležen za identifikaciju.

ADVOKAT KAY: Časni Sude, ali to je dokazni predmet Tužilaštva.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, ja još nemam dokument na ekranu. Možda gospodin Kay može da nam kaže koji je to tabulator, pa ću moći da pratim na štampanoj verziji.

ADVOKAT KAY: Tog dokumenta nema u štampanoj verziji, to je veliki dokument. To je zapisnik kninske policije za avgust mesec za vreme...

SUDIJA ORIE: Sada se nalazi na ekranu.

ADVOKAT KAY: Mi imamo naslovnu stranicu. To je od 6. avgusta 1995. godine.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li vidite, gospodine Flynn?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Za vreme učitavanja ovog dokumenta rečeno mi je da je to veliki dokument i...

SUDIJA ORIE: 234 stranice.

ADVOKAT KAY: Da. Zbog toga smo mi uzeli samo odlomke, međutim svako može da pogleda šta god želi. Rekao bih da će na kraju cela ta knjiga dnevnih događaja ući u spis, ali to je bilo...

SUDIJA ORIE: Ako je to slučaj, onda možda...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, molim vas, trenutak.

SUDIJA ORIE: Da, svakako. Produžite, gospodine Kay.

ADVOKAT KAY: Možemo li da pređemo na sledeću stranicu i da vidimo kako je ovaj dokument učitao u sistem, da li je ceo dokument učitao? Da, učitao je ceo dokument, tako da možemo da idemo na 59. stranicu ovog dokumenta? Molim 59. stranicu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ono što ćemo da pogledamo jeste citat iz knjige dnevnih događaja Policijske stanice Knin, gospodine Flynn...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: ... za 26. avgust 1995. godine, i to se nalazi pred vama. Original u rukopisu se nalazi sa desne strane, kucana verzija prevoda je na levoj strani.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Vidim.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Knjigu su očigledno rukom pisali operativci u policijskoj stanici. I vidimo sad u 193. tački, datum 26. avgust 1995. godine u 15.00 časova, komandant Prve policijske stanice, Miloš Mihić. Kao prvo, da li ste se vi sreli ili radili sa gospodinom Mihićem koji je bio komandant Policijske stanice u Kninu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Možda jesam. Ne sećam se.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Dobro. Zatim vidimo ime i prezime zaposlene osobe koja je primila izveštaj o incidentu. Neko ko se zove Begonja, koji je verovatno bio dežurni narednik ili oficir u stanici tog dana. Vidimo izveštaj o lešu. On je usmeno obavešten da su 25. avgusta 1995. godine u selu Plavno, zaseok Grubori pronađena dva leša: Miloš Grubar, rođen 1915 godine i Jovan Grubar, star 60 godina.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Izvinjavam se, da li se "on" odnosi na gospodina Begonju?

ADVOKAT KAY – PITANJE: Zapravo, rekao bih da je informaciju primio gospodin Mihić, gledajući ovaj dokument, i da se vidi da je gospodin Begonja oficir koji je to onda zapisao, tako da to dolazi od gospodina Mihića.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Vidim.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ostali mogu, ako se s tim ne slažu, mogu da istaknu poentu, ali ponekad se te stvari mogu videti. I onda vidite tu komentar: "Dogovoreno je sa Čedom Romanićem da se sprovede uviđaj na licu mesta, 27. avgusta ujutro. Civilna zaštita otišla je na lice mesta u 11.00 časova 27. avgusta 1995. godine i uklonila leševe." I vidimo sa desne strane ime Begonja.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Pre svega, da li ste znali da je o tome obaveštena Policijska stanica Knin od komandanta gospodina Mihića, 26. avgusta 1995. godine u 15.00 časova?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne, nisam znao za tu činjenicu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Izgleda da je do 15.00 bilo poznato Ujedinjenim nacijama da se u tom selu nalazi pet leševa ubijenih ljudi?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tačno je.

SUDIJA ORIE: Molim vas da proverite da li je ono što vidimo u originalu i ono što vidimo u prevodu ista stranica ili je to... jer za one koji pokušavaju da prate...

ADVOKAT KAY: Meni to tako ne izgleda.

SUDIJA ORIE: Ne. Oni koji prate postupak na originalnom jeziku i žele da pogledaju ekran, videće nešto sasvim različito od onoga o čemu mi sada govorimo u ovoj engleskoj verziji.

ADVOKAT KAY: Da. U hrvatskom dokumentu morate da stavite broj 192 – mi smo ovde na 189 – da dobijete tu stranicu.

SUDIJA ORIE: Da. Dakle, tri stranice dalje, kako sam vas shvatio.

ADVOKAT KAY: Sada smo na pravoj stranici, časni Sude, ali otišli smo niže.

SUDIJA ORIE: Da, vidim da smo sad otprilike...

ADVOKAT KAY: Časni Sude, što se tiče tog pitanja...

SUDIJA ORIE: Morate da smanjite, tako da oni koji prate na originalnom jeziku mogu da vide otprilike ono što mi vidimo na engleskom jeziku.

ADVOKAT KAY: Ja ću, časni Sude, uz vaše dopuštenje, ostaviću ljudima možda nekoliko sekundi prosto da svare tu ...

SUDIJA ORIE: Da, molim vas, nastavite.

ADVOKAT KAY: ...informaciju.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Sada želim da vas pitam kako funkcioniše sistem obaveštavanja civilne policije. Kakva je bila procedura kada biste otkrili zločin prilikom obilaska tog područja? Šta se onda događalo?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ja se, zapravo, sada sećam da je postojao jedan poseban profesionalni odnos između UN CIVPOL-a i hrvatske policije. Mislim da smo juče govorili o tome da je jedan važan deo dužnosti UN CIVPOL-a bio to da radi sa hrvatskom policijom i da na neki način nadgleda ono što oni rade. Postojala je redovna linija komunikacije između UN CIVPOL-a i hrvatske policije, tako da sam sasvim

siguran da mora da je UN CIVPOL tu informaciju dojavio hrvatskoj Policijskoj stanici u Kninu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da. Možda je komandant, gospodin Mihić obavešten od UN CIVPOL-a, i zbog toga je napravio taj izveštaj u 15.00 časova?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pretpostavljam da je bilo tako.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Možda nije u to vreme dobio tu informaciju, ali ona je u to vreme zabeležena...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT KAY – PITANJE: ...da bismo bili pravedni prema sistemu, možda. Ali ovde to imamo. Imamo dva leša zapisana u to vreme. Sada bih molio da pogledamo sledeću stranicu, 60. stranicu. Tu su dalje zabeleženi još neki događaji. Nije neophodno da ih ovom prilikom razmatramo detaljno, ali jednostavno želim da pokažem kako se vodila ova knjiga. Zatim idemo na 61. stranicu, na incident pod brojem 197, u dokaznom predmetu Odbrane broj D57. I vidimo pod incidentom 197, datum 26. avgust 1995. godine, oficir hrvatske vojske Dondo Karolj?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Zatim piše da je Damir Vrkić dobio izveštaj o događaju, a potom sledi kratak izveštaj o tome. Kaže se: "Izveštaj o leševima iz sela Plavno, zaseok Grubori. Postoji pet leševa žena i muškaraca koji su ubijeni tokom vojne i policijske *Operacije Oluja*." I to je zabeležio Begonja. A u sledećem paragrafu se kaže: "Podaci o ovom naknadno će biti preneti oficiru Civilne zaštite za higijenske i zaštitne mere", datum je 27. avgust 1995. godine. I mi sada znamo ko je bio Karolj Dondo, jer ste nam vi rekli da je on bio oficir za vezu s kojim ste vi saradivali?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Hvala vam.

ADVOKAT KAY: Nemam više pitanja u vezi sa ovom temom.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, ja nisam sigurna da je svedok rekao da je Karolj Dondo bio osoba s kojom je svedok imao komunikaciju. Svedoku je nagovešteno da je osoba s kojom je razgovarao 25. avgusta bio Karolj Dondo i svedok se samo saglasio sa tim.

SUDIJA ORIE: Hajde da proverimo to sa svedokom i da vidimo...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Kada je reč o gospodinu Dondo, mi smo ga do sada već detaljnije razmotrili. Da li se sećate da smo u poslednjih nekoliko dana pominjali njegovo ime u više navrata. Sećate se da ste se odjednom setili kada sam vam pomenuo. On je osoba koji je govorio engleski, ali ne baš tečno. Vi ste razgovarali s njim 25. avgusta 1995. godine?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li se sada sećate kakva je bila njegova uloga?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, kao što sam rekao, on je često bio sa generalom Čermakom. Ja sam ga nazvao zamenikom, ali to nisam mislio u zvaničnom smislu reči, ali na neki način bio je neka vrsta visokog pomoćnika generala Čermaka.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Postoje dokumenti koji pokazuju njegovu ulogu u hrvatskoj vojsci, tako da ne brinete u vezi s tim.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Hvala.

ADVOKAT KAY – PITANJE: To se tiče ovih pitanja koja sam hteo da pokrenem... ne. Postoji još nekoliko pitanja koja bih želeo da vam postavim u vezi sa ovim. Da li ste u Grubore otišli 27. avgusta? Veliki broj ljudi je obišao ovo mesto 27. avgusta i snimljen je i film o tome.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Ali ne verujem da sam ja otišao.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da li ste se posle 25. avgusta uopšte vraćali u Grubore? Da, jeste, jer ste videli one čaure, zar ne?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tako je. To je bilo negde prve nedelje septembra.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Znači, to je bilo otprilike 10 dana kasnije?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: I tada ste se prvi put vratili u to mesto?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da jesam, da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu. Dakle, mislim da ne mogu da vam o ovome postavljm neka daljnja pitanja...

ADVOKAT KAY: Časni Sude, sada bih prešao na drugu temu. Reč je o izveštavanjima o pitanjima iz septembra 1995. godine, koja se zasnivaju na pitanjima časne sutkinje Gwaunze u vezi sa dokazni predmetom Tužilaštva broj P38, kada je svedok davao iskaz prvog dana.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, samo da istaknem da nemamo prigovor na usvajanje u spis prethodnog dokumenta.

SUDIJA ORIE: Samim tim se dokazni predmet Odbrane broj D57 usvaja u spis. To je onaj dugački izveštaj, izveštaj koji ima sve ukupno 234 stranice, policijski izveštaji. Da. Molim vas, nastavite, gospodine Kay.

ADVOKAT KAY: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Molim da se na ekranu predoči dokument po *Pravilu 65ter*, koji nosi broj 2681.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretaru?

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D58, obeležen u svrhu identifikacije.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

ADVOKAT KAY: Ovo je ponovo dokument sa spiska po *Pravilu 65ter*, časni Sude. Da li može da se uvrsti u spis?

SUDIJA ORIE: Da. Samo čekam gospođu Mahindaratne da vidimo da li ima prigovora.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, nemamo prigovora.

SUDIJA ORIE: Dakle, nema prigovora. Onda je dokazni predmet Odbrane broj D58 primljen u spis.

ADVOKAT KAY: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ponovo vidimo da su gotovo svi dokumenti koje vidimo na ekranu, radne verzije prevoda i moram da priznam da me to donekle zabrinjava. Ja sam nešto ranije podstakao strane da vide da li možemo da dobijemo konačne verzije prevoda umesto radnih verzija. Možete da nastavite.

ADVOKAT KAY: Da, časni Sude.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ovde je reč o krivičnoj prijavi od 5. avgusta 1995. godine. Sada ćemo da pogledamo čitav niz krivičnih prijava koje počinju otprilike od ovog dana između 5. i 8. septembra a onda ćemo da pogledamo jedan daleko duži izveštaj, gospodine Flynn, a koji se odnosi na pitanja informisanja.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: U redu.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ovde imamo krivični prijavu 72. bataljona vojne policije iz Knina. Na drugoj stranici imamo krivični prijavu od 2. septembra 1995. godine, to vidimo u vrhu stranice, u pitanju je teška krađa. A pri dnu stranice vidimo o čemu je bilo reči. Ima neke veze sa bojlerom i radijatorom. A na 3. stranici vidimo da ga je zaustavila vojna policija. A otprilike na sredini 3. stranice iznosi se zaključak komandanta, pukovnika Butmira, po čijem mišljenju ima razloga za sumnju da je on izvršio ova krivična dela za koja se tereti. Tako da je ova krivična prijava upućena u kancelariju Tužilaštva.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Izvinjavam se, da li je u predmetu koji se opisuje u pitanju civil ili ... nisam video predmet?

ADVOKAT KAY – PITANJE: Na prvoj stranici, on je vojnik.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, izvolite?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, izvinjavam se što prekidam. Samo bih želeo da razjasnim ovo pitanje radnih prevoda koje ste vi postavili. Mi ćemo da osporimo prevod... ovog poslednjeg paragrafa, jer je malo zbunjujuće, da tako kažem... molim vas da se vratim na engleski prevod.

SUDIJA ORIE: Na prvu ili poslednju stranicu?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Na drugu stranicu, poslednji paragraf.

SUDIJA ORIE: Dobro.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Jasno je iz pravne perspektive... molim vas, poslednji paragraf dokumenta u kom se kaže: "Na osnovu"...

SUDIJA ORIE: Da, može da bude...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ovde se kaže: "Postoje razlozi za sumnju da je on zaista počinio ono delo za koje se tereti".

SUDIJA ORIE: A on još nije bio optužen?

ADVOKAT MIŠETIĆ: A mislim da na hrvatskom stoji da: "Postoji osnovana sumnja da je prijavljena osoba zaista počinila delo koje joj se stavlja na teret".

SUDIJA ORIE: Da, hvala vam.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Pa, to nije moj prevod. Ovo što gledamo u izveštaju je činjenica, časni Sude, ali zabrinutost oko tačnosti prevoda ipak ostaje.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT KAY: Ali ja se ne oslanjam na sadržaj, nas zanima samo činjenica, što mislim da će Pretresno veće i samo da vidi.

SUDIJA ORIE: Da, gospodin Mišetić naglašava da postoji... da bi finalni prevod mogao da bude drugačiji od radnog prevoda. Dakle, moramo da budemo jako oprezni. S druge strane, kao što ste napomenuli, vi se sada ne usredsređujete na sadržinu samog izveštaja i svih detalja koji se tamo navode?

ADVOKAT KAY: Ne.

SUDIJA ORIE: Dozvoliću vam da završite sa ovom prvom prijavom, pa ćemo onda da vidimo kako ćemo da postupimo dalje sa ovim. Zavisi od toga šta svedok zna o tome.

ADVOKAT KAY: Da. Ono što sam ja nameravao da uradim, časni Sude, jeste da predočim jednu zbirku prijava koje pokazuju da se jedan broj ljudi krivično teretio tokom prethodnih dana za različita dela.

SUDIJA ORIE: Da li očekujete da svedok ima izvesnih saznanja o tome?

ADVOKAT KAY: Ne.

SUDIJA ORIE: Zašto onda obaveštavati svedoka, kad je navodno prva stvar koja treba da se uradi da se obavesti Pretresno veće o ovim stvarima? Da li postoji bilo koji način, gospođo Mahindaratne, gde biste mogli da se složite, da kažete, na primer: "Dobro, obe strane se slažu da postoji toliko mnogo prijava koje se, poput ove, bave krađom bojlera", tako da možda možemo da imamo neki uvid u sve ove krivične prijave, možda u prilogu, ali da je Pretresno veće informisano o onome što gospodin Kay sada pokušava preko svedoka da ustanovi - da su policijski izveštaji izmišljeni. Neću da idem dalje kada je reč o ovim krivičnim prijavama, odnosno, da li je nešto kasnije preduzeto u vezi sa tim. Znači, samo se postavlja pitanje zašto su sačinjene ove prijave. Znamo da se odnose na bojlere, na kamione, na ukradene raketne, ručne bacače ili na bilo šta drugo.

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: Dakle, dobili smo ovu informaciju. Zašto je neophodno da provedemo sate i sate sa svedokom baveći se ovim pitanjem? Obraćam se vama gospodine Kay, i obraćam se vama gospođo Mahindaratne?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, ja sam juče o ovome razgovarala sa gospodinom Kayom, i čak i dokumenti koji su ponuđeni juče na usvajanje preko Pretresnog veća, po mom mišljenju, mogu da se usvoje u spis, jer svedok nije upoznat sa većinom ovih dokumenata.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ali, mi ne osporavamo veći deo njih.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće predlaže stranama da se ovaj set policijskih prijava stavi u jednu fasciklu i da imamo naslovnu stranicu na kojoj se kaže, na primer, broj 1 je na tom mestu, tog i tog datuma, postoji osnovana sumnja za to i to delo, na primer, za krađu tog bojlera i radijatora. Onda ne moramo da pitamo svedoka da li je on upoznat sa tim prijavama i da on odgovara da nije upoznat sa tim prijavama, i možemo da ih primimo u spis. To je mnogo efikasniji način da tako radimo. Da li ste vi gospođo Mahindaratne i vi

gospodine Kay sigurni da na ovaj način Pretresno veće može da primi dokazne predmete u spis?

ADVOKAT KAY: Svakako, časni Sude. Ja sam imao nameru da kroz ovo prođem veoma brzo, i da pomognem Pretresnom veću u vezi sa jednim pitanjem od pre nekoliko dana. Postoji jedan dokument na kraju ove male zbirke. To je dokument sa spiska po *Pravilu 65ter* koji nosi broj 2199. U pitanju je prijava Zadarsko-kninske policijske uprave. Upućena je lično načelniku Uprave i nosi datum 6. septembar 1995. godine. I tu se, zapravo, navodi jedan kratak prikaz ubistava za koje oni kažu da su sproveli istragu, kao i drugih krivičnih dela. I način na koji bismo mogli ovo pitanje da rasvetlimo, jeste da ja kroz to na brzinu provedem svedoka.

SUDIJA ORIE: Da. To je tradicionalni pristup anglosaksonskom pravu. Međutim, to nije neophodno. Pretresno veće je uvek otvoreno da sasluša iskaz na druge načine ukoliko su oni efikasni, a naročito ako ne postoji osnova za osporavanje postojanja ovih dokumenata. Mislim, ako svedok ne znam ništa o tome, ne može da nam kaže da li su autentični ili ne. Ne može da nam kaže da li je nešto kasnije preduzeto, da li sadržaj tačno odražava ono što je rezultat istrage ili bar da li su nastali u to vreme. Mislim da sve to možemo da uradimo i bez svedoka.

ADVOKAT KAY: Hvala, časni Sude.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, kao što sam ja juče predložila gospodinu Kayu, smatram da bi ovo zapravo trebalo predočiti zajedno sa dokumentima koje Odbrana ima nameru da predloži na usvajanje u spis. Ja bih se jednostavno složila sa tim da svi ovi dokumenti budu usvojeni. Međutim, mi još uvek nemamo uvid u neke od dokumenata koje gospodin Kay ima nameru ovog prepodneva da predloži za usvajanje.

SUDIJA ORIE: Ali, ukoliko govorimo o postojanju krivičnih prijava o kojim gospodin Flynn ne može ništa dodatno da razjasni, onda postoji efikasniji način da se to uvede u spis.

ADVOKAT KAY: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT KAY: Sada bih molio da pogledamo dokument po *Pravilu 65ter* koji nosi broj 2261; tabulator broj 13.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Ponovo se radi o nečemu što proizilazi iz ove informacije od 7. septembra u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P38 a odnosi se na izjavu koju je dao gospodin Čermak. Kao što možete da vidite ovde piše: "Nema mesta pljačkašima u hrvatskoj vojsci." A prema rečima general-pukovnika Ivana Čermaka, komandanta zbornog mesta Knin: "Pokrenuta je operacija širokih razmera na rešavanju

problema nezakonitog oduzimanja stanova i pljačke, paljenja domova - dela nažalost, najčešće počinjenih od strane pripadnika hrvatske vojske. Izdato je već desetak naloga za hapšenje i izvođenje pred Vojni sud u Splitu takvih vojnika. Za takve vojnike koji su oskrnavili hrvatsku vojsku nema mesta u njoj" izjavio je general Čermak. Zatim se tu pominje tekst objavljen u novinama pod naslovom "Safari na stanove", gde general Čermak kaže: "Tvrđnje u tekstu su potpuno tačne ali i da su pojačane jedinice vojne i civilne policije kako bi se sprečile nelegalne radnje." General Čermak je takođe rekao: "Komandanti onih jedinica čiji su pripadnici počinili ova krivična dela snosiće, takođe, odgovornost." To je ono što je neophodno da znamo iz ovog dokumenta, i to se odigralo u vreme kada ste održali sastanak, 7. septembra, gospodine Flynn?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Izvinjavam se. Ja se toga ne sećam. Da li sam ja podneo izveštaj o sastanku od 7. septembra...

ADVOKAT KAY – PITANJE: Da. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P38.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Zvuči sasvim moguće.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Možete da pogledate dokazni predmet Tužilaštva, broj P38, stranicu broj 3.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Oh, da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: Već ste dali iskaz u vezi sa tim?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: To je tačno. Ne mislim da sam lično prisustvovao tom sastanku.

ADVOKAT KAY – PITANJE: U redu.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: To piše u izveštaju HRAT-a koji ste vi sastavili, a u kom piše da je on pomenuo nedavni intervju hrvatskoj televiziji...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KAY – PITANJE: ... i dao izjavu da osuđuje krivična dela.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT KAY: To je sve što sam imao da pitam o ovome. Časni Sude, i ovim je završeno moje unakrsno ispitivanje s obzirom na razumni predlog Pretresnog veća.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Kay. Gospodine Kuzmanoviću, gospodin Kay je utrošio čak i manje vremena. Ne tražim od vas da se predomislite, ali sasvim je fer da vas pitamo ukoliko kažete: "Ustupio sam deo svog vremena gospodinu Kayu", onda ako biste vi ... ako pokušavate da rešite problem koji više ne postoji na isti način na koji je izgledalo da postoji, ako zbog toga preispitate svoj položaj, mi ćemo to razmotriti.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala, časni Sude. Nećemo imati bilo kakvo unakrsno ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Izvolite, gospođo Mahindaratne.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, samo da kažem da prethodni dokument nije dobio...

SUDIJA ORIE: Nije dobio broj. To je novinski članak, gospodine sekretaru.

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D59, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, da li ste želeli da kažete da ulažete prigovor na ovaj dokument?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D59 primljen je u spis. Izvolite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude. Ako samo mogu da istaknem...

SUDIJA ORIE: Gospodine Flynn, sada će vas unakrsno ispitivati gospodin Mišetić, zastupnik gospodina Gotovine.

SVEDOK FLYNN: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako mogu samo da napomenem, časni Sude, u svetlu uputstava koje ste nam juče dali, ja sam skratio svoje unakrsno ispitivanje, tako da ćemo verovatno završiti ranije. Samo sam želeo da Pretresno veće zna da ćemo mi, zapravo, imati dodatno vreme ovog popodneva, u svetlu vaših uputstava.

SUDIJA ORIE: Pa nemamo dodatno vreme... dozvolite mi da proverim šta ste malopre rekli. Bojim se da sam jedan deo vaših reči propustio.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako mogu da objasnim, časni Sude. Juče ste mi rekli da budem spreman da završim do početka druge pauze, a imam utisak da ćemo da završimo ranije...

SUDIJA ORIE: Sada imamo manje vremenskih ograničenja, pošto je Pretresno veće omogućilo sledećem svedoku da ne bude ovde i da čeka, jer se očekuje da će svedok da započne svedočenje u ponedeljak.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Zbog toga smo pod manjim vremenskim pritiskom. U isto vreme, jedno efikasno i delotvorno unakrsno ispitivanje uvek je dobro za sve nas.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT MIŠETIĆ

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dobro jutro, gospodine Flynn.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Dobro jutro.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Mislim da u svojoj izjavi navodite da ste radili... da ste došli u Hrvatsku 1994. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U to vreme vi ste radili za gospodina Mazowieckog?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Pomagao sam mu u njegovom mandatu. Nisam radio direktno s njim.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kada kažete da ste mu pomagali u njegovom mandatu, na koji način ste mu pomagali?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, on je bio Specijalni izvestilac Komisije za ljudska prava i on je imao mandat da izveštava Komisiju Ujedinjenih nacija za ljudska prava i humanitarno pravo o situaciji na teritoriji bivše Jugoslavije. Bilo je pet ili šest zaposlenih na međunarodnom nivou koji su bili zaposleni kako bi mu pomogli da prikupi činjenice u celom regionu. I ja sam bio jedan od njih.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li je tih pet ili šest zaposlenih radilo za područje cele bivše Jugoslavije ili samo za područje Hrvatske?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Za celu bivšu Jugoslaviju.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste upoznati sa hrvatskom vojnom operacijom poznatom pod nazivom *Operacija Bljesak*, koja se odigrala u maju mesecu 1995. godine?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kako ste se upoznali sa tom operacijom?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, bio sam u Hrvatskoj kada se to dogodilo i imao sam prilike da obiđem to područje neposredno posle operacije.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste učestvovali u razgovorima sa onim Srbima koji su ostali u Zapadnoj Slavoniji kada je završena *Operacija Bljesak*?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da jesam. Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim vas, gospodine sekretaru, da predočite dokument koji nosi broj 1D12-0051 i da stavite prvu stranicu.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretaru, koji će to biti broj?

sekretar: To će biti dokazni predmet Odbrane broj D60, označen za identifikaciju, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, da li imate prigovor?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nemamo prigovor, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Onda je dokument primljen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, pokušaćemo ovo malo da uvećamo ali mislim da i sami vidite da je u pitanju izveštaj Specijalnog izvestioca od 5. jula 1995. godine a odnosi se na stanje ljudskih prava na teritoriji bivše Jugoslavije.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, vidim.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste vi imali običaj da pomažete gospodinu Mazowieckom u pripremi ovakve vrste izveštaja?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim vas paragraf broj 28.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li vidite to, gospodine Flynn?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Bio bih zahvalan ako može malo da se uveća, molim vas. Hvala vam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ja ću da pročitam ovo za zapisnik od mesta "Tokom prva dva..." Ovde se govori o *Operaciji Bljesak* i kaže se: "Tokom prva dva dana vojne operacije, čak je 10.000 ljudi pobeglo iz područja koje su držali Srbi u Zapadnoj Slavoniji, uglavnom sa područja Okučana, i to preko mosta na reci Savi u severnu Bosnu i Hercegovinu. Nadležni organi Republike Srpske Krajine prethodno su održavali redovne vežbe za evakuaciju. A postoje navodi o tome da su možda neke od izbeglica prisiljene protiv svoje volje da odu." Možemo ovde da se zaustavimo za trenutak. Da li raspolazete bilo kakvim podacima u vezi sa tim kako je gospodin Mazowiecki došao do informacije da su nadležni organi Republike Srpske Krajine prethodno održavali redovne vežbe za evakuaciju?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Prilično sam siguran da je on to saznao od članova mog tima. Ne sećam se da li sam ja lično učestvovao u pribavljanju tog podatka, ali jesam bio odgovoran za nadgledanje situacije u tom području. Tako da je moguće da smo mu mi pružili taj podatak.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate konkretnog tipa informacije koji je možda vaš tim imao? Da li su to bili izveštaji, dokumenti, svedoci?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Bojim se da se toga jednostavno ne sećam. Ne, jednostavno se ne sećam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A onda se izveštaj nastavlja: "Postoje izveštaji da su neke od izbeglica bili primorani da odu protiv svoje volje." Da li sam u pravu kada kažem na osnovu konteksta ovog izveštaja, da se ovde misli da su nadležni organi Republike Srpske Krajine prisilili Srbe da odu protiv svoje volje?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I da li se sećate bilo kog izveštaja... dozvolite mi da ovo preformulišem. Da li se sećate nekih konkretnih izveštaja da biste mogli da podsetite Pretresno veće o tome da su vlasti Republike Srpske Krajine prisiljavale Srbe da odu protiv svoje volje?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Bojim se da u ovom trenutku ne mogu toga da se setim. Možda bih mogao da sprovedem istraživanje. Moguće je da su pristigli izveštaji iz drugih izvora Ujedinjenih nacija u severnoj Bosni i Hercegovini. U ovom trenutku jednostavno nisam siguran na kakve se izveštaje ovde misli.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. U ovom paragrafu nastavlja se: "Nakon toga, u pregovorima UNPF...", što znači UN Zaštitne snage "...sa hrvatskim vlastima, lideri Republike Srpske Krajine insistirali su da onim licima koja su ostala a čiji se broj procenjuje na 3.000 do 4.000, pruži prilika da napuste Zapadnu Slavoniju i pridruže se ostalim izbeglicama na teritoriji koju su držali Srbi u Bosni i Hercegovini. Ujedinjene nacije pristale su na ovaj zahtev i pokrenule program koji je poznat kao *Operacija siguran prolaz* [Operation Safe Passage] a u okviru *Sporazuma o prekidu neprijateljstava u četiri tačke* [Four Point Cessation of Hostilities Agreement]". Da li se sećate operacije Ujedinjenih nacija, poznate kao *Operacija siguran prolaz*?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, sećam se. Ne u svim detaljima, ali da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li možete da objasnite Pretresnom veću šta je to *Operacija siguran prolaz*?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Moram da priznam da baš ne mislim da sam kvalifikovan da to pravilno opišem. Prošlo je puno vremena. Ne bih želeo da pogrešim.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se uopšteno sećate da je to bila operacija u kojoj su Ujedinjene nacije pomogle u premeštanju Srba iz Zapadne Slavonije u Bosnu i Hercegovinu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Idemo onda na sledeći paragraf: "Srbi koji i dalje žive u tom sektoru obavešteni su da mogu i da ostanu i dobili su javna uveravanja od Vlade Republike Hrvatske u vezi sa njihovim pravima, uključujući i pravo na državljanstvo Republike Hrvatske kao i da će se ta prava u potpunosti poštovati. Ali bez

obzira na to, tokom maja meseca, stotine Srba iz Sektora Zapad..." Sektor Zapad je Zapadna Slavonija, zar ne?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "... zatražili su da budu uključeni u *Operaciju Siguran prolaz* i do početka juna više od 2.000 otišlo je na teritoriju koju su držali Srbi u Bosni i Hercegovini. Prema nedavnim informacijama najviše 1.000 Srba ostalo je u Sektoru Zapad. Mnogi posmatrači izrazili su zabrinutost da je operacija sprovedena na nezakonito brz način i da ljudi nisu na odgovarajući način informisani o njihovim pravima." Možemo sada ovde da se zaustavimo. Da li se sećate da su izražene neke zabrinutosti o *Operaciji siguran prolaz*?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, sećam se uopšteno da je bilo takvih zabrinutosti.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate ko je to rekao?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, mogu samo da nagađam da je to bio, recimo, UNHCR ili predstavnici nevladinih organizacija i neki od... Jednostavno ne znam na koga se tu misli kada se kaže "brojni posmatrači".

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. Onda ćemo da nastavimo. Dalje se kaže: "Međutim, činjenica da i dalje postoje stalni zahtevi da se ljudi uključe u konvoje koji odaze, čak i sredinom juna, sugerise da većina Srba iz Zapadne Slavonije želi da ode bez obzira na okolnosti. Ti ljudi koji nameravaju da postanu izbeglice a sa kojima je razgovaralo terensko osoblje Specijalnog izvestioca, kažu da su glavni razlozi zbog kojih žele da odu, želja da se pridruže rođacima koji su već pobjegli, kao i sumnje o njihovoj budućnosti u Hrvatskoj. Pogotovo je postojala sumnja u vezi sa bezbednosnom situacijom i mogućnošću pronalazjenja posla." Gospodine Flynn, da li ste vi bili među tim terenskim osobljem koje je razgovaralo sa tim ljudima koji su nameravali da postanu izbeglice u toj situaciji?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A gde ste razgovarali?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: U tom području. Verovatno smo... mislim, znam da smo razgovarali sa srpskim stanovništvom Zapadne Slavonije u tom području i mislim u nekim slučajevima u njihovim domovima.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I kada ste razgovarali sa njima da li ste im takođe rekli da im Vlada Hrvatske daje uveravanja da će im prava biti zaštićena ukoliko ostanu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, mislim da jesmo.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I ti ljudi koji se u ovom izveštaju nazivaju "ljudima koji su nameravali da postanu izbeglice", kako su oni odgovorili na to kada biste im vi rekli da im Vlada Hrvatske garantuje prava?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, bilo je tu dosta skepticizma i ljudi su se plašili za svoju budućnost i nisu verovali da će hrvatska Vlada u potpunosti poštovati njihova prava.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Znači, te izbeglice su se plašile hrvatske Vlade, da li može tako da se kaže?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, ne baš same Vlade kao takve, nego su se plašili da li Vlada zaista može da im pruži odgovarajuću zaštitu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Prelazim sada na drugu temu. Ne znam da li Pretresno veće ima pitanja?

SUDIJA ORIE: Ako budemo imali pitanja...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim vas, stavite mi do znanja.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE:... nemojte da se brinete, sigurno ćemo vam reći.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Idemo sada na *Operaciju Oluja*. Vi ste 4. avgusta bili u Zagrebu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretaru, molim dokument koji nosi broj 1D12-0083.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare, koji će to biti broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D61, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: To je dokument Ujedinjenih nacija. Gospođo Mahindaratne, pretpostavljam da nemate prigovor?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nemamo, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Onda se dokazni predmet Odbrane broj D61 prima u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, da li vam je bilo poznato da su 4. avgusta postojali navodi u javnosti da je hrvatska Vlada granatirala civilna područja Knina?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li vam je poznata izjava koja se sada nalazi pred vama, gospodina Carla Bildta, koji je bio, setičete se, predstavnik Evropske unije u to vreme na Međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji, da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, ali ne sećam se baš tačno ove izjave.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Sećate se generalno da je Carl Bildt 4. avgusta dao izjavu u kojoj kaže: "Teško je videti razliku između raketnog napada snaga Republike Srpske Krajine u maju na Zagreb i granatiranja Knina za koje sada mora biti odgovoran predsednik Tuđman."

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ja se zaista ne sećam da sam bio upoznat s tom izjavom u to vreme ali, ja sam... nemam razloga da sumnjam u tačnost te izjave.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je hrvatska Vlada kratko vreme nakon što je data ova izjava, proglasila Carla Bildta za *personae non gratae*, kao rezultat te njegove izjave?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne, ne sećam se toga.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ako možemo, gospodine sekretaru, da dobijemo dokument koji nosi broj 1D12-0084.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare, koji će to biti broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D62, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, da li ma prigovora?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nema, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Onda je dokazni predmet Odbrane broj D62 primljen u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, ovo je jedan interni dopis koji je gospodin Stoltenberg uputio Generalnom sekretaru 7. avgusta a predmet dopisa je sastanak sa ministrom spoljnih poslova Hrvatske, gospodinom Mate Granićem u Ženevi. Sastanak je održan 6. avgusta 1995. godine. Kao što vidite u prvom paragrafu navode se učesnici sastanka. To su bili: gospodin Stoltenberg, španski ministar gospodin Solana; poverenik za spoljne poslove Evropske unije gospodin van den Broek i gospodin Bildt?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretare, ako možemo da pređemo na sledeću stranicu, na paragraf koji počinje osudom ministra spoljnih poslova, Solane.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kaže se: "U razgovorima sa ministrom spoljnih poslova Hrvatske, ministar spoljnih poslova Solana, jednostavno je ponovio stav Evropske unije i osudio hrvatske vojne akcije, iako je bila angažovana u razgovorima, osudio granatiranje civilnih delova Knina, izrazio zabrinutost u vezi sa humanitarnom situacijom, protestovao zbog tretmana prema pripadnicima Ujedinjenih nacija i predao formalni protest Danske zbog postupanja sa njihovim vojnicima."

ADVOKAT MIŠETIĆ: A sada molim sledeći odlomak u istom paragrafu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "Na Granića je izvršen pritisak da objasni granatiranje civilnih delova Knina i rečeno mu je sasvim otvoreno da to predstavlja ratni zločin, da je to nešto što spada u nadležnost Međunarodnog suda u Hagu. Da li će hrvatska Vlada saradivati sa tim Sudom u istrazi napada na civile? Nije direktno odgovorio, ali je rekao da su u Kninu bile tri kasarne i da je većina civila već pobjegla iz grada pre nego što je on granatiran. Rečeno mu je da se njegovo objašnjenje ne poklapa sa poznatim činjenicama." Iz ovog dokumenta i iz vašeg prisustva i vaše kasnije uloge 7. avgusta, želim da vas pitam, ako se sećate, da ste znali pre nego što ste došli u Knin i da li ste očekivali da su civilni delovi Knina bili granatirani?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Da li sam baš očekivao, nisam siguran, ne bih išao tako daleko, ali smatrao sam da je postojala takva mogućnost i to je jedna od stvari koju smo želeli da proverimo.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Putovali ste sa gospodinom Akashijem, zar ne?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste znali da je 7. avgusta na najvišim političkim nivoima međunarodne zajednice iznesena tvrdnja da je granatiranje Knina ratni zločin koji će možda da istražuje ovaj Sud?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nije mi bila poznata ta konkretna činjenica, ali znam da je bilo zabrinutosti izrečenih na najvišem nivou od najviših zvaničnika o tome kako je vođena ta operacija. I to je, primera radi, bio jedan od razloga zbog čega sam ja bio tako jako zainteresovan da obiđem bolnicu, jer je postojala zabrinutost da je bolnica mogla da bude gađana.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Koji je izvor informacija da je bolnica bila ciljana?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislím da je to bilo osoblje Ujedinjenih nacija sa terena.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gde na terenu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: U području Knina.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Koja je to konkretna osoba iz Ujedinjenih nacija?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Bojim se da ne mogu da se setim.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pre nego što ste došli u Knin sa gospodinom Akashijem, da li vam je poznato da li je bilo ko nezavisno otišao u Knin da sprovede istragu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Prilično sam siguran da je naša poseta sa Akashijem bila prva poseta međunarodnih posmatrača, ali nisam 100 posto siguran.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kada je ova međunarodna delegacija rekla hrvatskom ministru spoljnih poslova, Graniću, da se njegovo objašnjenje ne poklapa sa

poznatim činjenicama, koliko je vama poznato, te poznate činjenice došle su od mirovnih snaga Ujedinjenih nacija u Kninu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, od bilo koga od Ujedinjenih nacija ko je bio u Kninu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se može reći da kada ste vi došli u Knin 7. avgusta, da ste bili iznenađeni koliko malo ima štete u gradu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Iznenadilo me to da je bilo manje štete nego što sam očekivao, da. Sigurno je bilo štete, ali nije izgledalo da je to šteta velikih razmera u Kninu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I, u stvari, vi ste upravo sada rekli da vas je zanimalo da li je bila granatirana bolnica. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I otišli ste tog dana u bolnicu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I šta ste zaključili nakon što ste otišli u bolnicu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nije izgledalo da tamo postoji neka značajna šteta. Mislim da je bilo dokaza da je tamo eksplodirala najmanje jedna granata koja nije prouzrokovala značajnu štetu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li vam je u bilo kom trenutku tog dana bilo rečeno da je ispred bolnice bio parkiran jedan tenk Republike Srpske Krajine?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ko vam je to rekao?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da mi je to rekla u bolnici jedna bolničarka.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate tačno šta vam je ona rekla?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Rekla mi je da je jedan tenk bio stacioniran blizu bolnice i da je taj tenk pucao prema dolazećim hrvatskim snagama.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li je to bilo 4. avgusta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Možda, nisam sasvim siguran.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Vi ste u okviru te delegacije došli sa gospodinom Akashijem i sa gospodinom... ne znam kako se to tačno izgovara... sa gospodinom Hubertom Wielandom.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I takođe je u vašoj delegaciji bilo novinara. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Novinara sa *BBC*-a?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam siguran.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Novinara sa *Hrvatske televizije*?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da jeste. Bilo je mnogo novinara.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: I po vašem dolasku da li ste išli ste na brifing kod generala Foranda?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste išli na brifing kod bilo koga drugog? Ili da budem konkretniji: Da li ste išli na brifing kod nekog drugog iz personala Ujedinjenih nacija?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne baš mnogo. Pažnja je tog dana bila usmerena na gospodina Akashija. On je razgovarao sa ljudima sa kojim smo se mi sastajali. I naravno, general Forand je želeo da razgovara sa gospodinom Akashijem, ne sa mnom. Ja sam bio samo jedan od zvaničnika Ujedinjenih nacija, otprilike, negde na srednjem nivou u okviru delegacije.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pokazaću vam dva video inserta od toga dana da vidim da li se sećate tih izjava. To su izveštaji novinara koji su bili sa vama kada ste išli u Knin i želim da vidim da li se sećate toga šta su novinari rekli.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, da li kabine imaju transkripte?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, imaju.

SUDIJA ORIE: Onda ćemo da radimo kao i obično. Ne znam tačno kakva će da bude brzina, ali ja ću da pratim francuski da li oni prate. Naravno, pre svega, još niste dali broj dokumenta gospodinu sekretaru.

ADVOKAT MIŠETIĆ: 1D12-0091.

SUDIJA ORIE: Koji će to biti broj dokaznog predmeta, gospodine sekretaru?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D63, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Da. Recite nam da li će onda video transkripti na svim jezicima biti pod istim brojem?

(Pretrեսno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Gospodin sekretar će da proveri u sistemu kako je to učitano. U međuvremenu možemo da nastavimo.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude.

(video snimak)

Novinar BBC-a, studio: Jasno je da Hrvati imaju kontrolu.

Nicholas Witchell, Knin: Da, svakako. Vidimo svuda zastave u ovom gradu koji su samo pre 48 sati krajiški Srbi smatrali svojim glavnim gradom. Sada je potpuno pod hrvatskom kontrolom. Ujedinjene nacije kažu, koliko god to mogu da kažu, da se do sada Hrvati ponašaju disciplinovano i na odgovarajući način.

(kraj video snimka)

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim sada drugi video snimak. To je snimak *Hrvatske televizije* o tom istom putu u Knin.

SVEDOK FLYNN: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretaru, to je 1D12-0092.

SUDIJA ORIE: Da - gospodine sekretaru?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D64, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Hvala. Molim vas, nastavite.

(video snimak)

Stipe Božić, novinar: Danas su u Knin stigli i strani vojni promatrači akreditirani u Republici Hrvatskoj. Vojni časnici iz Sjedinjenih Američkih Država, Mađarske, Češke, Poljske, Slovačke, Britanije, Francuske i Turske zanimali su se za trenutno stanje u hrvatskom oslobođenom gradu Kninu. Najprije ih je u bazi UNCRO-a u Kninu dočekaao kanadski časnik Tymchuk koji ih je izvjestio da je u Kninu mirno. On je i ukratko opisao, za njega iznenadni prodor hrvatske vojske u Knin. Pri tom, rekao je Tymchuk, nije bilo velikih borbi, niti kršenja ljudskih prava. Oko 700 civila srpske nacionalnosti sklonilo se u vojarnu UNCRO-a, gdje se i sada nalaze a hrvatske se vlasti trude osigurati im

dovoljne količine hrane i lijekova. Vojni izaslanici su potom otišli u kninsku bolnicu, gdje su zatekli dvadesetak pacijenata, među kojima je bilo i ranjenih pripadnika krajinske paravojske. Ravnatelj bolnice, doktor Ante Visković, priopćio im je o trenutačnom stanju u bolnici i posebno istaknuo da svakog lječnika obvezuje zakletva kojom mora jednako lječiti bolesnike, bez obzira na vjersku ili nacionalnu pripadnost, te jesu li civili ili pripadnici vojske. Visoki vojni gosti zatim su razgledali Kninsku tvrđavu, nako čega su produžili u posjetu Drnišu.

(kraj video snimka)

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, i vi ste takođe bili tamo 7. avgusta. Da li se sećate da su pripadnici Ujedinjenih nacija rekli nešto u smislu da se hrvatske snage ponašaju profesionalno i korektno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ja mislim da je u Kninu tada postojao osećaj da oni to tako rade. Isto tako, moram da kažem da smo mi dobili informacije od nekih, od onih 700 raseljenih osoba, što je dopunilo sliku, da tako kažem. Međutim, tog prvog dana situacija je izgledala relativno stabilno i pod kontrolom.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Tih 700 ljudi, to su oni koji su bili u bazi Ujedinjenih nacija. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Znači, pripadnici Ujedinjenih nacija imali su pristup do tih istih 700 ljudi. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, mislim da nije niko pokušao da dobije informacije ili svedočenja od tih ljudi o tome kroz šta su oni prošli. To je bio jedan od razloga zbog čega smo mi došli u Knin 7. avgusta. Na primer, koliko se ja sećam, znam da kanadski vojnici nisu razgovarali ni sa kim od tih 700 ljudi o tome šta su oni videli u prethodnih nekoliko dana.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ali kanadski vojnici ne bi trebali da razgovaraju sa nekom osobom iz baze da bi, da kažem, videli, na primer, ogromne požare. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, to je tačno. Ja se ne bih složio s onim što ovde kaže major Tymchuk, odnosno da nije bilo kršenja ljudskih prava. Ali koliko ja znam, ta kršenja ljudskih prava nisu bila vezana za prekomerno granatiranje civilnih područja. Ta su kršenja imala druge oblike.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste vi 7. avgusta imali mogućnost kretanja po gradu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, ne. 7. avgusta smo tek počeli da se organizujemo, tako da smo se po gradu kretali samo u okviru delagacije gospodina Akashija.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste prilikom posete bolnici našli bilo kakve pokazatelje kršenja prava pacijenata?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste ustanovili da je hrvatska Vlada dozvolila srpskom osoblju koje je tamo bilo od pre 14. avgusta da ostanu tamo ukoliko to žele?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste prilikom putovanja u Knin ustanovili da su neki pacijenti evakuisani iz bolnice tokom operacije i prevezeni u Bazu UNCRO-a?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne sećam se toga.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Koliko ste vremena proveli u bazi UNCRO-a 7. avgusta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, tamo sam proveo noć, kao i veći broj noći nakon toga. Mislim da smo tamo stigli negde sredinom popodneva, tako nekako. I onda više nismo ni odlazili.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li vam je rečeno da u kampu postoji jedno mesto gde 35 ljudi dobija medicinsku negu, budući da su premešteni iz bolnice tokom operacije?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Toga se ne sećam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, bili ste ljubazni i sastali ste se sa istražiocima Odbrane gospodina Gotovine, ranije ove godine?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste tokom tog razgovora rekli da je na osnovu onoga što vi znate egzodus Srba iz Krajine bio, da vas citiram "prilično dobro organizovan"?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam siguran da li sam to rekao ili ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste to uporedili sa egzodusom Srba sa Kosova više godina kasnije?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Možda jesam. Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kakvo je onda poređenje, ako ga je uopšte bilo, između egzodusa Srba iz Krajine i egzodusa Srba sa Kosova?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, kada kažem "organizovano" mislio sam da je bolje upotrebiti reč "uredno". Tim mislim da kažem da su se ljudi kretali u jednoj grupi, po jednom putu prema nekom zajedničkom odredištu. Znači, nije to bio neki masovni haos, nisu ljudi trčali naokolo. Umesto toga jedan konvoj napuštao je taj kraj. A to smo videli i na Kosovu. Očigledno je bilo da su ljudi razmotrili mogućnost da može da dođe

do neke vrste vojne operacije i kada je do toga došlo, oni su već verovatno bili isplanirali gde da idu i šta da rade.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Svestan sam, časni Sude, potrebe da se napravi pauza, tako da ću samo završiti sa ovom oblašću za minut dva i onda možemo da napravimo pauzu.

SUDIJA ORIE: Da, uradite tako.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da se nadovežem na ovo, gospodine Flynn, imajući vaša iskustva iz cele bivše Jugoslavije, da li je bilo primera i neorganizovanog egzodusa ili... dozvolite mi da vas tačno citiram "uredan" – koji nije bio uredan?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Prema mom iskustvu, ne velikom, ali na primer, na početku sukoba, prema informacijama koje imam, ljudi koji su napuštali određenu zonu, nisu to radili baš uredno. Na primer, u bilo kom od bivših sektora siguran sam i znam da nije bilo evakuacija koje su se odigrale na takav način. Međutim, 1995. godine rat je trajao već nekoliko godina i u ovom konkretnom slučaju bilo je glasina da će hrvatska vojska napasti i to se takođe dogodilo i na Kosovu, naravno. Tako da je to bilo prilično uočljivo i realnost kada su se dogodile te operacije, evakuacije su bile sasvim uredne u smislu da su svi zajedno krenuli u jednom kovoju u jednom pravcu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude. To je sve što imam za sada.

SUDIJA ORIE: Hvala vam, gospodine Mišetiću. Sada ćemo imati pauzu i nastavićemo u 10.55 časova ali ne pre nego što ja postavim jedno pitanje. Dokazni predmeti Odbrane D63 i D64, ova dva video snimka koja ste upravo pokazali, engleski transkripti nalaze se u sistemu. Naravno, uvek imamo i jezik optuženog. Da li imate prevod za to? Da li imate prevod za optužene kako bi imali pristup, jer je sve na engleskom jeziku, tako da ne mogu da gledaju video snimak direktno.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne, časni Sude. Ali drugi video snimak bio je na hrvatskom jeziku, tako da su to mogli da čuju. A za prvi video snimak daćemo i prevod na BHS.

SUDIJA ORIE: Dobro. Onda ćemo odluku o uvrštenju za sada da ostavimo. Iako Tužilaštvo možda nema problema što imaju samo englesku verziju. Ali, naravno, Pretresno veće se takođe brine o javnom karakteru ovog postupka. Nastavljamo u 10.55 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Pre nego što nastavite, gospodine Mišetiću, koliko sam shvatio, nova verzija prevoda zamenila je stari prevod dokaznog predmeta Odbrane broj D31, samo da

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

stavim to na znanje stranama. Tokom pauze Pretresno veće je razmislilo o veoma obimnim dokumentima, kao što je ovaj policijski dnevnik od 234 stranice. Kako stvari sada stoje, neka ostane na tome. Možda će neke druge stranice postati relevantne ubuduće. Možda će i ovaj celokupni dnevnik postati relevantan. Međutim, ukoliko se usredsredimo na svega nekoliko događaja, onda možda neće biti neophodno da imamo u spisu sve ove stranice i to bi moglo da se reši uz pomoć jedne naslovne stranice. Istovremeno možda će da se postavi pitanje autentičnosti kada je reč o ovakvim dokumentima. Mi ćemo to da razmotrimo a pozivamo strane da razmotre da li je neophodno da ovako obimne dokumente usvajamo u spis u celini ili je dovoljno da se pozabavimo nekim odabranim odlomcima, delovima koji omogućavaju da se stekne dovoljan uvid u kontekst, kako taj odlomak ne bi naveo na pogrešan zaključak. Za sada neka stvari ostanu takve kakve jesu. Ali, neophodno je da se uloži veliki napor da bi se ovako nešto odštampalo u slučaju potrebe ili da se sažme za nas ako se pokaže da je potrebno. Stoga, mi pozivamo strane da razmotre šta je relevantno a bez čega možemo. Možete da nastavite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, da li imate svoju izjavu pred sobom... hoću da kažem, izjave?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Na 13. stranici...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Moje prve izjave?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da. Broj kod mene je 34, što je poslednja rečenica na toj stranici. Da li vidite to?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kažete: "Da kažemo da je počev od 14. ili 15. avgusta došlo do uočljivog porasta u broju spaljenih kuća, odnosno do požara". Rečenica se nastavlja na 14. stranici u prvom redu.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se i danas još uvek sećate da je došlo do porasta požara oko 14. ili 15. avgusta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, ne zapravo. Jer kada sam ponovo pregledao svoje beleške video sam da smo oko 10. i 11. avgusta počeli da viđamo brojne požare južno od Knina. Ali 13. smo se odvezli u Benkovac. Tada su prethodni brojevi delovali prilično mali i postalo je očigledno da dolazi do povećanog broja požara. Tako da 14. ili 15. avgust nisu pravi datumi. Do uočljivog porasta požara došlo je dan ili dva ranije.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da vam postavim jedno preliminarno pitanje: kada ste napustili Sektor Jug?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Oko 16. septembra.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Na sledećoj stranici vaše izjave, počev od 3. reda vi kažete sledeće: "U to vreme, dosta vremena pošto su prestala neprijateljstva, rekao bih da su požari dostigli vrhunac možda negde oko 15. ili 20. avgusta. U to vreme svakodnevno se viđao veliki broj požara koji su podmetnuti na različitim mestima. Broj požara počeo je da se smanjuje krajem meseca; ali, u stvari, čak i tokom prve dve nedelje septembra meseca ili u novembru bilo je uobičajeno da se nalaze zapaljeni objekti." Da li vašim svedočenjem i danas potvrđujete da su požari dostigli vrhunac negde oko 15. ili 20. avgusta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Rekao bih da je tako kada govorimo o celom području. Krajem avgusta i početkom septembra mi smo, zapravo, videli sledeće; mete su predstavljala neka konkretnija područja. Primera radi, mislim da sam 30. avgusta bio član tima koji je otputovao u Obrovac. I u području Obrovca mi smo videli oko 15 kuća koje su tog dana gorele. I naravno, broj požara u Obrovcu je tog dana dostigao vrhunac. Ali kada je reč o teritoriji celog sektora i sveukupnom broju požara svakodnevno, verovatno je vrhunac dostignut oko 20. avgusta. Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Na 17. stranici u 12. redu...

SUDIJA ORIE: Samo jedno pitanje da nešto razjasnimo. Gospodine Flynn, vi govorite o 14. i 15. avgustu; možda je to počelo i malo ranije, 11. ili 12. ili čak od 10. avgusta. Moram to pažljivo da razjasnim. Dakle, vi ste počeli obilaske, koliko sam ja shvatio, možda je čak u početku bilo u ograničenom obimu ali da kažemo od 9. avgusta. Šta ste hteli da kažete kad ste rekli da je došlo do porasta požara, s obzirom da vi ranije niste imali prilike da lično osmotrite situaciju?

SVEDOK FLYNN: Pa, ja sam, naravno, dobijao informacije od drugih UN posmatrača koji su se nalazili na terenu. To su takođe bili i vojni posmatrači Ujedinjenih nacija, kao i drugi. I otprilike, 14. ili 15. avgusta veliki broj požara u dolini Benkovca je nešto što mi je postalo poznato. Dakle, ja sam svoju ocenu zasnovao ne samo na svojim ličnim zapažanjima, već i na onome što sam saznao od drugih.

SUDIJA ORIE: Dakle, pored većeg broja požara, takođe je postojao i veći broj izveštaja o požarima.

SVEDOK FLYNN: Tako je.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Molim vas, nastavite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, molim vas da sada pogledamo 22. stranicu, 29. red.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Od vas se traži da iznesete procenu uništenih kuća i vaš odgovor je sledeći: "Kada sam izneo procenu da je razoreno 500 kuća, mislio sam na kuće koje su razorene oko dve ili tri nedelje posle *Operacije Oluja*."

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Jasno mi je da ovaj broj nije nužno precizan ali da li je to, uopšteno govoreći, da li je to broj kuća za koje se sećate da ste ih videli da su spaljene tokom avgusta meseca?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, tako je glasila moja procena. I mislim da sam ja negde napomenuo da sam sklon da budem suzdržan u takvim procenama, jer sam svestan da ukoliko preteram da to utiče, kako na moju verodostojnost, tako i na verodostojnost drugih. Ali kada sam dao ovu izjavu, onda ih je bilo oko 500 i to mi je delovalo kao u potpunosti realna procena, i šta više, oprezna procena zgrada koje su razorene do kraja treće nedelje.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dakle, vi... do kraja treće nedelje...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Posle *Operacije Oluja*.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Znači, to bi bilo negde oko 28. ili 29. avgusta...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dakle, približno do kraja avgusta.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U nekom trenutku vaši timovi HRAT-a su se sastajali noću. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su ovim noćnim sastancima prisustvovali i predstavnici vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija [United Nations Military Observer-UNMO]?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate nekog konkretnog pripadnika UNMO-a koji je prisustvovao ovim sastancima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mogu li da pogledam svoje beleške?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Izvinjavam se. Imam problem da pronađem. Dobro. Sećam se pukovnika Sethsuna koji je često prisustvovao. I takođe pukovnika Ermolaeva.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li se sećate pripadnika UNMO po imenu Anttila?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne mogu sada da se setim.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A pripadnika UNMO po imenu Mogulin?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Bojim se da se ne sećam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su vojni posmatrači Ujedinjenih nacija dolazili na večernje sastanke HRAT-a i da li su vam ikada rekli da su, na primer, izbrojali 11.000 spaljenih kuća?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne, ne po mom sećanju.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: To je broj koga biste se vi setili, zar ne?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislím da bih.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su ikada došli i rekli da je spaljeno 16.000 kuća?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Znam da su vojni posmatrači Ujedinjenih nacija sprovedili anketu i da su brojke bile visoke. Ali kao što sam već rekao, kada iznosim svoju ličnu procenu, trudim se da budem u tim procenama uzdržan. Ne sećam se bilo kakve rasprave u vezi sa ovakvim brojkama kada sam ja bio prisutan.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, da porazgovaramo onda o čemu ste razgovarali na sastancima HRAT-a na kojim su prisusvovali vojni posmatrači Ujedinjenih nacija. I ako su ipak izbrojali 11.000 uništenih kuća, da li bi to bilo nešto o čemu biste razgovarali na noćnim sastancima HRAT-a?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dakle, vi nam kažete da tokom vremena dok ste vi bili tamo, pretpostavljam, 16. septembra, vojni posmatrači Ujedinjenih nacija na sastancima nisu rekli da su izbrojali 11.000 spaljenih kuća?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Jedino se sećam i izveštavao sam o tome šta smo videli nekog određenog dana. Ne sećam se da smo razgovarali o podacima koje ste vi izneli.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kada ste objašnjavali kako ste vi došli do tog broja od 500 kuća, istakli ste da želite da budete oprezni u proceni i da ne želite da preterujete. Prema vašem iskustvu koje ste stekli u Sektoru Jug, da li je bilo nekih pripadnika HRAT-a koji su, po vašem mišljenju, bili skloni preterivanju?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne, uopšte ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Izveštaj vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija koji ste pomenuli... ili, rekao bih, anketa koja je sprovedena, da li je bila pripremljena za potrebe HRAT-a?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne. Ne bar dok sam ja bio tamo. Ja jesam naknadno video tu anketu, međutim, ja nisam učestvovao u njenoj pripremi.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ukoliko su oni počeli sa prebrojavanjem dok ste vi još uvek bili na terenu i ukoliko je to trebalo da bude dokument koji služi HRAT-u, da li bi vas obavestili da sprovede takvu anketu pod pokroviteljstvom HRAT-a?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, postojao je određeni jaz između onoga što su radili pripadnici HRAT-a i onoga što su radili vojni posmatrači Ujedinjenih nacija. Rekao bih da su se posmatrači Ujedinjenih nacija dosta strogo držali svog opisa posla. Oni jesu učestvovali u akcijama HRAT-a ali ne kao posmatrači za ljudska prava u punom smislu te reči. Oni su imali vlastite odgovornosti i vlastite metode izveštavanja. Tako da verujem da bi oni na neki način dali prednost svojoj vlastitoj liniji izveštavanja i metodama izveštavanja i njihovo angažovanje u HRAT-u nije bilo toliko trajno kao njihovo izvršavanje aktivnosti za koje su imali mandat.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A aktivnosti za koje su oni imali mandat, koliko vi znate, jeste ono što je opisano u sporazumu Šarinić/Akashi. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, mislim da jeste, ali ja se ne sećam svih odredbi tog sporazuma. Međutim, glavna odgovornost vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija, bilo je, naravno, nadgledanje vojnih aktivnosti. Oni su putovali više od nas i putovali su samostalno. Rekao bih da je postojala određena nespремnost na strani mnogih pripadnika vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija da dele sve svoje podatke velikodušno sa drugima, uključujući i Akcioni tim za ljudska prava. Mislim da su se osećali... većina ih je smatrala da zaista imaju poseban mandat, i kao što sam rekao, njihovo učešće u Akcionim timovima za ljudska prava bila je uglavnom neformalne prirode.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Molim vas da se vratimo ponovo na 17. stranicu vaše izjave.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, dozvolite. Pomenuli ste stranicu broj 22 na kojoj možemo da pročitamo sledeće: "Kada sam pomenuo procenu o 500 kuća...", da li možete da mi pomognete gde se ranije pominjalo tih 500 kuća? Da, vidim da se to pominje u ovom 29. redu: "Kada sam pomenuo procenu o 500 kuća...", dakle, stiže se utisak da se tu misli da je već ranije ta procena pomenuta.

SVEDOK FLYNN: Koliko se ja sećam, ja to zapravo nisam ranije spomenuo.

SUDIJA ORIE: Niste Srpske snage bezbednosti pomenuli?

SVEDOK FLYNN: Ne.

SUDIJA ORIE: Onda, naravno, pokušavam da utvrdim tačno šta je bila osnova za vašu procenu za koju sam verovao da ste je izneli ranije. Da li ste vi jednostavno stekli takav utisak dok ste obilazili teren ili ste možda imali neki sistematski pristup? Sada iznosim samo pretpostavke. Mislim, da li može biti, recimo, da ste obišli 50 sela a da niste obišli 60 sela? Pitam vas koliko ste sistematski pristupili istrazi ili bar prikupljanju podataka, koja je bila osnova ove umerene procene od 500 kuća?

SVEDOK FLYNN: Kada je reč o mojim ličnim aktivnostima, moram da kažem da nisam imao nikakav sistematski pristup za prebrojavanje spaljenih zgrada, tako da je i ova procena moja lična procena. Ja sam bio pojedinac, jedini predstavnik Centra za ljudska prava tamo, i u stvari se nisam angažovao u nastojanju da sistematski prebrojim zapaljane zgrade. Ovo je, zapravo, nešto za šta bi pripadnicima vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija daleko više odgovaralo, jer su imali nekoliko vozila na raspolaganju svaki dan po celom sektoru.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude...

SUDIJA ORIE: I takođe ste pomenuli da je postojao taj projekat UNMO-a... ne znam tačno šta ste rekli. Možda biste vi...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Anketa, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da, anketa. Dakle, to je bio utisak koji ste stekli tokom tog perioda, a ne ocena koju ste izneli na osnovu sistematskog istraživanja i sistematskog prebrojavanja ili sistematskog posećivanja sela.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, ako mogu da vam se obratim pre nego što svedok odgovori na pitanje. Našao sam prethodnu referencu. To se nalazi na 21. stranici a deo o kom govorimo počinje u 17. redu.

SVEDOK FLYNN: O, da. Ja sam pogrešio. Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Da. Ako se ne pojavljuje bročano, onda je to nešto drugo. Vidim to i dozvolite mi da ponovo pročitam. Kaže se "najmanje", da. Da, hvala vam. Ovde se ne iznosi mnogo podataka o metodi koju ste koristili. Hvala vam, gospodine Flynn. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li svedok može da odgovori na poslednje pitanje Pretresnog veća?

SUDIJA ORIE: Da. Možda je to manje-više... gospodine Flynn...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To je 53. stranica, prvi red...

SUDIJA ORIE: Pa, moje pitanje je manje-više rezime kako sam ja shvatio vaš odgovor. I moje pitanje je glasilo: dakle, to je bio utisak koji ste vi stekli tokom tog vremenskog perioda, a ne ocena koju ste izneli na osnovu sistematskog istraživanja, prebrojavanja ili obilaženja svih sela. Dakle, moje pitanje je glasilo: da li sam pravilno shvatio vaš iskaz?

SVEDOK FLYNN: Da. Časni Sude, možda sam ja bio upoznat da su se vojni posmatrači Ujedinjenih nacija angažovali ili da su se pripremali da pokrenu ovo sistematsko

prebrojavanje spaljenih zgrada, ali zaista se toga ne sećam. I koliko mogu da se setim, nisam dobio rezultate.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Molim vas, nastavite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, da li možete da zamislite bilo koji razlog zbog kog bi vojni posmatrači prebrojali 11.000 spaljenih kuća a da o tome ne obaveste pripadnike HRAT-a na večernjim sastancima?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ulažem prigovor na ovo pitanje, gospodine predsedavajući. Pitanje sadrži pretpostavku...

SUDIJA ORIE: Da, reč je o nagađanju. Gospodine Mišetiću, mislim da smo već rešili ovo pitanje kada ste razgovarali o ovim sastancima i nagovestili da bi o tome trebalo da bude reči na tim sastancima. Svedok je rekao da se ne seća tih brojeva ali da se seća da su imali veće brojeve. Tako da se sada nagađa u vezi sa razlozima, osim ako ne postoji neki konkretan...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, ukoliko bismo mogli da se usaglasimo oko prirode vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija, jer koliko sam ja shvatio, vojni posmatrači Ujedinjenih nacija bili su zapravo komponenta HRAT-a; po sporazumu Šarinić/Akashi se izričito kaže: "UNCRO-vi predstavnici za ljudska prava plus UNMO zajedno će izveštavati o ljudskim pravima." Tako da sam samo mislio da je neobično da UNMO ne bi prenosio brojeve. I bar kad je u pitanju njegovo sećanje, ja mislim da je svedok rekao da bi se on setio tako velikog broja. I samo da ispitam, s obzirom na njegovo iskustvo ...

SUDIJA ORIE: Da. Ali on je već odgovorio na veći broj ovih pitanja.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu. Idem dalje.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, ranije u vašem svedočenju, mislim da je to bilo u glavnom ispitivanju, pomenuli ste da ste 4. septembra naišli na dva vojnika za koje mislite da su bili pripadnici Četvrte splitske brigade i da su oni sedeli u selu u kom je obližnja kuća gorela. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Dve zgrade su gorele.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste znali u to vreme gde je Četvrta gardijska brigada bila tog dana angažovana?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da nisam znao, ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste videli tenkove u blizini sela?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Toga se ne sećam, ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A oklopna vozila?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Postojala je neka vrsta transportera, ali se ne sećam da li su bila oklopna vozila.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su to onda mogla da budu civilna transportna vozila?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mogla su da budu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su u toku bile neke vojne operacije koliko ste vi mogli da ustanovite?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, nama je bio ograničen pristup u ovom području doline Plavno u prethodnim danima, zato što je, po svemu sudeći, sprovedena neka operacija čišćenja boraca Republike Srpske Krajine koji su još uvek bili u brdima. Tako da je moguće da je postojalo neko veće vojno prisustvo.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ja vas pitam za taj dan: da li se čula paljba iz vatrenog oružja, da li je postojao bilo kakav vidljiv dokaz da je u toku vojna operacija?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne. Ne tog dana.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Samo kao dopunsko pitanje, dobio sam belešku: da li je bilo nekih područja u Sektoru Jug u kojima su vojni posmatrači Ujedinjenih nacija patrolirali a timovi HRAT-a nisu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da je bilo... u stvari, prilično sam siguran da ih je bilo. Mi smo se, na primer, u velikoj meri oslanjali na vojne posmatrače UN-a kada je reč o nagaznim minama. I ustručavali smo se da putujemo sporednim putevima koji nisu bili asfaltirani. A mislim da su vojni posmatrači Ujedinjenih nacija imali veće mogućnosti da procene rizik i da se kreću po onim područjima koja mi nismo mogli da pokrivamo.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li možete da se setite nekih konkretnih mesta kojima niste imali pristup?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, bilo je nekih područja u kojima je nama bio zabranjen pristup krajem avgusta i početkom septembra. Kao što sam rekao, bilo je tih aktivnosti duž istočne strane nekadašnjeg sektora na granici sa Bosnom.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dozvolite mi da vas zaustavim ovde. Da li ste znali da je u toku oružani sukob u Bosni u to vreme?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li vam je bilo poznato da hrvatske snage učestvuju u tom sukobu u to vreme?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A područje o kom ste govorili je mesto preko kog su hrvatske snage ulazile i izlazile iz Bosne?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: To stvarno nisam znao.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li je to bilo vaše shvatanje u to vreme?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ulažem prigovor na ovo pitanje, gospodine predsedavajući. Svedok je rekao da za to nije znao.

SUDIJA ORIE: Da. Ali čak i ukoliko nešto ne znate možete da shvatite određene podatke na takav način da ne možete da kažete da raspolazete punim saznanjima, ali da imate određeni utisak. Dakle, zbog toga svedok može da odgovori na to pitanje.

SVEDOK FLYNN: Jednostavno nisam znao... nisam imao saznanja da li su hrvatske snage uopšte ulazile u Bosnu. Za to nisam znao. Ali ako bih mogao da odgovorim na vaše prethodno pitanje. Pada mi napamet da je deo odgovornosti vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija bilo i nadgledanje vojnih aktivnosti različitih strana. Nesumnjivo je da su se oni znatno više približili onim područjima gde je bilo vojnih aktivnosti, nego što bismo mi to mogli da učinimo kao pripadnici HRAT-a.

SUDIJA ORIE: Mislim da je pitanje glasilo: kada ste dobili informaciju da nemate pristupa, da li ste vi na osnovu te informacije shvatili nešto u smislu da vam je možda pristup onemogućen zbog postojanja vojnih aktivnosti, odnosno pošto se učestvuje u vojnom sukobu sa druge strane granice i da je to razlog zašto nemate pristup?

SVEDOK FLYNN: Da, mislim da je naveden taj razlog a isto važi i za pristup putu ka Donjem Lapcu, koji je bio manje-više paralelan i duž granice sa Bosnom.

SUDIJA ORIE: Da. Ali vi to sada rekonstruišete u ovom trenutku. Da li ste u to vreme znali da su ograničenja koja su vam bila nametnuta posledica učestvovanja u oružanom sukobu sa druge strane granice? Da li ste to tada pomislili?

SVEDOK FLYNN: Da li je bilo još nečega što bi me navelo da to pomislim?

SUDIJA ORIE: Pa, na primer, mogli su da kažu: "Ne idite tamo, suviše je blizu bosanska granica" ili nešto tome slično.

SVEDOK FLYNN: 12. avgusta bio sam sa generalom Forandom, vozili smo se putem za Donji Lapac i video sam kako hrvatska vojska otvara vatru na Bosnu i naravno da sam znao da je to područje u kom su u toku sukobi. Put nam nije uvek bio dostupan a razlog su bile vojne aktivnosti koje su bile u toku.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Molim vas, nastavite, gospodine Mišetiću.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Želeo bih da se vratimo na onaj incident sa ljudima za koje ste verovali da su pripadnici Četvrte gardijske brigade. Da li ste o tom incidentu izvestili hrvatsku vojnu policiju?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da smo izvestili kancelariju generala Čermaka.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste obavestili komandanta Četvrte gardijske brigade?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dok sam se pripremao za ovo unakrsno ispitivanje bilo je malo zbrke, tako da se nadam da ćete moći da mi malo pojasnite. Ko je bila osoba koja je, hajde da kažemo, u lancu komandovanja HRAT-a najviše rangiran u hijerarhiji?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pretpostavljam da sam to bio ja.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. I koga ste vi izveštavali?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ja sam izveštavao našu kancelariju u Zagrebu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste izveštaje podnosili nekoj konkretnoj osobi?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Gospodin Wieland je bio na čelu naše misije u Hrvatskoj; dakle, tehnički, izveštavao sam gospodina Wielanda.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A gospodin Wieland je bio deo čega?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: On je bio predstavnik Visokog komesara za ljudska prava u Hrvatskoj, a što se tiče položaja koji je zauzimao, on je bio viši oficir za ljudska prava u Hrvatskoj i on je bio na čelu naše kancelarije.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li je ta kancelarija bila deo UNCRO-a?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne. Mi smo imali neku vrstu neuobičajenog sporazuma. Mi, naravno, jesmo radili za Ujedinjene nacije, ali smo bili nezavisni. Ali smo se u velikom meri oslanjali na logističku podršku koju nam je pružao UNCRO.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste imali identifikacionu karticu UNCRO-a?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su ih imali svi pripadnici HRAT-a?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Želim sada da pređemo na 32. stranicu.

SUDIJA ORIE: Pored toga što ste imali identifikacionu karticu UNCRO-a, da li ste pored nje imali uopšte i svoju vlastitu identifikacionu karticu?

SVEDOK FLYNN: Ne.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Postaviću vam ponovo pitanje. Na osnovu vaših iskustava u bivšoj Jugoslaviji, pitanje se odnosi na uništavanje verskih objekata. Da li je to, prema vašem iskustvu, bila zajednička karakteristika kampanje etničkog čišćenja?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li imate svoje mišljenje zašto su uništavani verski objekti?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da tu postoji simbolika i da tako kažem, emocionalna šteta koja bi tim bila nanesena korisnicima tih objekata.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim da pogledamo 22. stranicu, 22. red izjave svedoka.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kaže se: "Jedna stvar koja je bila upadljiva, jeste da su hrvatske vlasti, po svemu sudeći, posebnu pažnju poklanjale verskim objektima, srpskim verskim objektima i posetama crkvi i manastiru Krka. Tamo je bilo stacionirano otprilike desetak hrvatskih vojnika koji su štitili to mesto. Pustili su nas da uđemo. Bili su uz nas. Nisu nam dozvolili da odemo na drugi sprat. Rekli su da su tamo pronašli skladište oružja i da nisu sigurni da je to mesto bezbedno. Ali manastir je, uopšteno gledajući, bio u dobrom stanju i predmeti unutra bili su pod zaštitom. Tako da je ta mera zaštite verskog objekta bila nešto što je upalo u oči, pogotovo ako se uporedi sa nedostatkom zaštite za Kistanje."

ADVOKAT MIŠETIĆ: Čekam na prevod.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U ovom delu vaše izjave mislim da govorite o jednom srpskom verskom objektu, o manastiru Krka. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A šta je sa drugim srpskim verskim objektima u Sektoru Jug, da li znate da li je bilo uništavanja srpskih verskih objekata u Sektoru Jug u vreme dok ste vi bili tamo?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam to spominjao u mojim izjavama i baš se ne sećam posebno toga da je bilo štete konkretno na drugim srpskim verskim objektima.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kada kažemo "verski objekti", mislimo na crkve i manastire. Da li mislite na još nešto?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Iako... mislim, teško je reći, jer su neki od gradova bili prilično razoreni i moglo je da se dogodi da je i neka crkva izgorela, pa ja nisam mogao čak ni da utvrdim da li je to bila crkva ili ne. Ali nisam posebno primetio uništenje drugih srpskih verskih objekata.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ali ako to mogu ovako da kažem: da je postojala kampanja uništenja srpskih verskih objekata, da li bi to bilo nešto što bi se našlo u vašim izveštajima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ: A sada, molim vas, da pređemo na 20. stranicu, 16. red.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U ovom paragrafu govorite o incidentu za koji ste saznali 12. avgusta a koji se odnosi na dva ubistva u Kninu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ovde stoji: "Jedna lokalna stanovnica stupila je u kontakt sa patrolom. I otišao sam na lice mesta sa još nekoliko drugih kolega iz Ujedinjenih nacija, među kojima je bio, sećam se, gospodin Roberts".

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "Kada smo otišli na lice mesta, koje nije bilo daleko od centra Knina, jedna komšinica nam je rekla da ima razloga da smatra da su u kući do nje neki leševi. Otišli smo u tu kuću i tamo pronašli dva leša starijih muškaraca. Bili su u priličnom stanju raspadanja i izgledalo je da im je pucano u glavu na mestu gde su sedeli. Sedeli su u dnevnoj sobi. Ne, izvinjavam se, jedan muškarac je sedeo u dnevnoj sobi a drugi... pokušavam da se setim. Mislim da je bio na krevetu u spavaćoj sobi." I onda se nastavlja.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretaru, sada molim da se pozove dokument 1D12-0113.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dok čekamo da se pojavi ovaj dokument, želim da vas pitam da li je UN CIVPOL takođe bila na licu mesta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Siguran sam da jeste.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretaru, koji bi to bio broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Odbrane broj D65, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretaru.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Kao što možete da vidite, ovo je jedan izveštaj UN CIVPOL-a od 25. avgusta 1995. godine, isti datum koji vi spominjete u svojoj izjavi. Negde oko sredine kaže se: "Dva posmatrača su obišla lice mesta i na prvom spratu videla dva leša: jedan je bio u kuhinji, sedeo je na stolici, bio je to jedan starac. Drugi je bio na podu u sobi s leve strane blizu prozora. Prozor je bio otvoren i to..." i sledeća reč je na engleskom *science* – nauka. A izgleda da bi trebalo da stoji *seems* – izgleda. Znači: "izgleda da je taj čovek pokušao da pobjegne. S obzirom da je proteklo dosta vremena,

nije bilo moguće videti kako su oni ubijeni. Posmatrači UN CIVPOL-a pozvali su civilnu policiju i na lice mesta došao je specijalni tim i pobrinuo se za leševe."

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, sada ćemo da pogledamo još dva dokumenta u vezi sa ovim incidentom. Oni se već nalaze u spisu kao dokazni predmet Odbrane broj D7. To su izveštaji o obdukciji za te dve osobe. Ako časni Sud želi, mislim da smo kroz ovo prošli sa prvim svedokom, ali ako Sud želi, mogu svedoku da pokažem imena i brojeve.

SUDIJA ORIE: Ako imate bilo kakvih problema.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ukoliko nema prigovora, radije bih odmah išao na dokument da uštedimo na vremenu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U prvom izveštaju o obdukciji, ako pogledate treći paragraf, gospodine Flynn, kaže se: "Jedina *ante-mortem* povreda koja je identifikovana na kosti, jeste jedna fraktura desetog levog poprečnog rebra, bez ikakvih posebnih karakterisitika. Njegov značaj je nepouzdan. U nedostatku mekog tkiva i bilo kakve patologije ili bilo koje značajne traume, uzrok smrti je ostao neutvrđen. Nije bilo drugih značajnih nalaza."

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretaru, molim vas, pokažite nam dokazni predmet Odbrane broj D8.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U trećem paragrafu u drugoj rečenici kaže se: "Nije bilo svežih povreda *ante-mortem* ili *peri-mortem* prirode." I onda u četvrtom paragrafu stoji: "Uzrok smrti anatomski nije utvrđen."

ADVOKAT MIŠETIĆ: A sada molim da se vratimo na dokazni predmet Odbrane broj D65, obeleženog za identifikaciju. To je izveštaj CIVPOL-a od tog datuma.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U vašoj izjavi, u 22. redu stoji: "Bili su u priličnom stanju raspadanja i izgledalo je da im je pucano u glavu na mestu gde su sedeli."

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Izvinjavam se, koja je to stranica?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: To je 20. stranica, 22. red.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste vi videli ranu od metka na glavi kod te dvojice muškaraca?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Video sam ono što sam smatrao da je rana od metka na glavi na čoveku koji je sedeo. Ali, naravno, ja nisam patolog, tako da ne mogu baš da se zakunem da je to bilo to.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ako ste vi videli ranu od metka na glavi, da li ste o tome razgovarali sa ekipom UN CIVPOL-a koja se takođe tamo nalazila?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Siguran sam da jesam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gde je tačno na glavi bila ta rana od metka?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Bojim se da se toga ne sećam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Vi ste bili...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da možda postoji fotografija te osobe. Ali ja je nemam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Dobro. Ako ste vi o tome razgovarali, da li imate bilo kakvo objašnjenje zašto u izveštaju UN CIVPOL-a onda piše: "S obzirom da je proteklo dosta vremena, nije bilo moguće videti kako su oni ubijeni"?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne, nemam nikakvo objašnjenje. Ne znam zašto bi oni to rekli, ali ja bih se složio sa mišljenjem policijaca.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Mislite na UN CIVPOL?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Znači, između vašeg izveštaja i izveštaja UN CIVPOL-a, poverovali biste UN CIVPOL-u?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, mislim da je to pitanje o kome treba da odluči Pretresno veće a ne treba o tome da se pita svedok da daje težinu jednom izveštaju protiv drugog.

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je njegovo lično...

SUDIJA ORIE: U završnici se slažem s vama, gospođo Mahindaratne, ali ako neko nešto primeti, pa to onda stavi u izjavu, pa se onda tom svedoku kaže da postoje i druga mišljenja, uključujući i izveštaje o obdukciji, onda nije neprikladno pitati svedoka, u kontekstu tog materijala a to je, naravno, suština ovog pitanja - koliko je svedok siguran da njegova opservacija, koja je tehničke prirode - tačna. Koliko sam sada shvatio, svedok nam kaže da u svetlu onoga što su drugi rekli, on ne isključuje mogućnost da je ono što je on prvo rekao bilo netačno. Tako sam ja to shvatio.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Nema potrebe...

SUDIJA ORIE: Međutim, postoji još jedna stvar, gospođo Mahindaratne. Obično ako je neko pogođen u glavu, ja nisam ekspert za to polje, međutim, prema mom iskustvu to obično ostavi tragove na lobanji. Obično se vide ulazna i izlazna rana. Ja ne bih mogao da isključim mogućnost da se neko može, recimo, ustreliti kroz glavu, kroz oko ili tako nešto, ali to nije nešto što se obično pronalazi. Kada ovaj svedok kaže da možda postoje fotografije, ili da je čak siguran da su napravljene, kako bi se Pretresnom veću omogućilo da donese konačnu odluku o tome, ne samo na osnovu izjave ovog svedoka i njegovog svedočenja ovde, nego su tu još i izveštaji sa obdukcije i ovaj drugi izveštaj policije, i

fotografije bi nam mogle da budu od pomoći da tu nešto na kraju utvrdimo. Da li bi to išlo vama u prilog ili protiv vas, ja ne znam, zato se obraćam obema stranama da vide da li se te fotografije mogu dobiti, tako da bi Pretresno veće imalo još jedan dodatni instrument prilikom donošenja zaključaka koje će morati da donese.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Za zapisnik, gospodin Kehoe mi kaže da smo mi pregledali materijale koje imamo i da u njima nemamo nikakve fotografije.

SUDIJA ORIE: Možda možemo da pitamo svedoka.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Vi kažete "mislim da su napravljene fotografije". Da li se uopšte sećate ko je napravio te fotografije ili ko je obično snimao u takvim okolnostima?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Možda gospodin Roberts. On je često nosio kameru sa sobom, Alun Roberts.

SUDIJA ORIE: Hoćete da kažete da su to možda bile neke privatne fotografije koje nisu snimljene profesionalno, nego za lične potrebe?

SVEDOK FLYNN: Pa, ne bih nužno na taj način okarakterisao, jer on je, znate, bio oficir za medije pri Ujedinjenim nacijama.

SUDIJA ORIE: Da.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospođa Mahindaratne, možda u dogovoru sa gospodinom Mišetićem ali bi Pretresno veće zaista želelo da sazna da li fotografije posedi gospodin Roberts, što nam je svedok upravo rekao. Ne znam. Ali pretpostavljam da ćete da nađete način kako da kontaktirate gospodina Roberta i da vidite da li ovaj dodatni deo informacije može da postane dostupan Pretresnom veću.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Primila sam to k znanju, gospodine predsedavajući.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Hvala. Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, želeo bih da pređemo na sledeću temu, na prihvatne centre. Želeo bih da vam pokažem jedan dokument i da vas pitam da li se slažete sa onim što u njemu stoji.

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je dokument, gospodine sekretaru, broj 1D12-0016. Molim vas da okrenete stranicu, sledeću stranicu. Časni Sude, moramo malo da pričekamo, ovo je jedan dosta veliki dokaz i moram da pronađem pravu stranicu.

SUDIJA ORIE: Da. Izgleda da ovde nema mnogo zaključaka.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Samo prolazite kroz stranice, gospodine sekretaru, pa ću vam reći kada da se zaustavite.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, tu ima 35 stranica, tako da bi moglo da potraje.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Zapravo, ja imam ovde jednu kopiju na svom ekranu, časni Sude, tako da ću brže da pronađem. Molim vas, gospodine sekretaru, 3. stranicu, prvi puni paragraf.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ovo je izveštaj američke Vlade dostavljen kancelariji Tužilaštva. Datum je 14. avgust 1995. godine. Pet redova naniže u prvom punom paragrafu piše: "Otprilike 500 Srba i dalje su u bazi Ujedinjenih nacija u Kninu. Još 250 Srba nalazi se u logoru hrvatske policije u školi. Nijedan od Srba koji su sa nama razgovarali nije se žalio na zlostavljanje od strane hrvatskih vlasti i GOC", mislim da je to skraćena za *Government of Croatia* [Vlada Hrvatske] "civilne vlasti preduzimaju velike napore kako bi javno pokazali svoju privrženost zaštiti Srba i srpske imovine. Međutim, Poloff je primetio izolovane pokušaje zastrašivanja i ponižavanja preostalih Srba. Mnogi Srbi izrazili su strah u vezi sa ostajanjem u hrvatskoj državi, iako nekoliko njih iz malih sela u provinciji kažu da ne nameravaju da napuste svoju zemlju." Gospodine Flynn, da li može da se kaže da nije bilo nikakvih dokaza o zlostavljanju Srba u sabirnom centru u školi u Kninu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, nije bilo nikakvih pritužbi o zlostavljanju tamo. Govorim o onim koji su tamo potražili utočište. Mislim da je kasnije iskrslo pitanje o tome da su osobe optužene za učestvovanje u sukobu, bile držane u jednom zasebnom prostoru, zapravo, kao ratni zarobljenici.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, vi ste pokazali ovaj dokument i rekli ste da ćete zatražiti od svedoka da kaže da li se on slaže sa zaključcima u ovom dokumentu. Ovaj dokument ne podržava zaključak koji ste vi kasnije formulisali, da nema dokaza. U dokumentu stoji "nije bilo pritužbi". Iskustvo na ovom Međunarodnom sudu naučilo me je da činjenica da neko ko se našao na nekom mestu – a prvo treba da se vidi da li je on tamo došao dobrovoljno i ostao dobrovoljno ili ne – da ako se ta osoba ne žali na to kako se sa njim postupa, to ne znači automatski ili ne može da bude shvaćeno kao jasan dokaz da nije bilo maltretiranja. Ne bih ja pokrenuo to pitanje da vi niste svedoku rekli da ćete od njega da tražite da vam on kaže da li se slaže ili ne slaže sa ovim zaključkom. Jer, to je sad sve pomešano sa opservacijama u izveštaju. I ono što ste vi rekli i ono što stoji u izveštaju nije baš sasvim isto.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Preformulisaću pitanje, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li su se neki Srbi vama žalili da su bili zlostavljani za vreme vaše posete školi?

SUDIJA ORIE: Svedok je već rekao da je video razliku, tako da je on počeo svoj odgovor rečima: "Nisu se žalili". Dakle, ja sam komentarisao vaše pitanje. Svedok je dobro shvatio ono što je pročitao.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Vrlo dobro. Na 2. stranici ovog dokumenta od sredine pa do kraja... izvinjavam se, to je 4. paragraf, gospodine sekretaru.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Tu se kaže: "Svi preostali Srbi u Kninu bili su smešteni na dve lokacije: u bazi Ujedinjenih nacija ili u logoru pod kontrolom hrvatske vlasti u školi." Da li je to tačna izjava, gospodine Flynn?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: To je od 9. avgusta, zar ne?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Mislim da je od 14. avgusta.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, bilo je nešto Srba i u samom Kninu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ali većina ih je bilo u jednom od ta dva logora?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "Među njima skoro uopšte nije bilo vojno sposobnih muškaraca." Da li je to tačno ako se odnosi na ljude u okviru ova dva logora, da među njima nije bilo gotovo uopšte vojno sposobnih?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Dakle, mi sada govorimo o vojnom logoru i o školi?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, nisam siguran. Čini mi se da se sećam da je bilo... sasvim sigurno je bilo vojno sposobnih muškaraca u bazi Ujedinjenih nacija, a mislim da je bio jedan mali broj i u školi.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U sledećem paragrafu se kaže: "U bazi Ujedinjenih nacija nalazilo se oko 500 Srba, većina je spavala napolju pod plastikom, iako su neki (pogotovo žene sa malom decom i nemoćni) spavali u podrumu zgrade UN-a." Da li je to tačan opis uslova u bazi UN-a oko 14. avgusta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da jeste.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "Zvaničnici Ujedinjenih nacija rekli su da izbeglice dobijaju istu hranu kao i jedinice Ujedinjenih nacija. Osnovne obroke dva puta dnevno. Pijaće vode nije bilo dosta." Da li je to tačna izjava?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam baš siguran u to. Zaista ne mogu da kažem.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Oko kog dela izjave niste sigurni?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, nisam siguran da su izbeglice dobijale dva obroka dnevno i ne sećam se da je bilo problema sa pijaćom vodom. Ali ima drugih koji tačno znaju kakvi su bili životni uslovi izbeglica u bazi Ujedinjenih nacija.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Molim vas, gospodine sekretaru, da li sada možemo da pređemo na stranicu broj 5 ovog dokaza, drugi paragraf?

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Tu se kaže: "Uslovi u logoru pod kontrolom hrvatskih vlasti bili su bolji, oko 250 Srba živeli su u gimnastičkoj dvorani u školi. Svi su imali krov nad glavom. Većina ih je imala strunjače". Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da jeste.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "Zvaničnici hrvatske Vlade obezbedili su im tri obroka dnevno i kamionima dovezli dovoljno vode". Da li znate da li je ta izjava tačna?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: "Dok je Poloff bio u poseti tom logoru, nekima od Srba rečeno je da su slobodni da se vrate svojim kućama." Da li znate da je Srbima u školi rečeno da mogu da se vrate svojim kućama?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Čini mi se da je to tačno. Mislim da je Srbima na obe te lokacije rečeno kada dobiju propusnice ako žele da mogu da napuste ta mesta.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Znači, oni tamo nisu bili zatočeni. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Onda se dalje kaže: "Upravnik logora je rekao da će svi ljudi koji su tada tamo živeli biti pušteni do 15. avgusta." Da li je to tačno? Da li su svi ljudi napustili školu do 15. avgusta?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Koliko dugo su još ostali u školi?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam sasvim siguran kako je tekla fluktuacija ljudi tamo. Međutim, koliko se ja sećam, uvek je bilo nešto ljudi u školi. Nekoliko nedelja kasnije mi smo hteli da premestimo neke od ljudi iz baze Ujedinjenih nacija u školu jer je baza Ujedinjenih nacija bila pretrpana.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu. U poslednjoj rečenici stoji: "Jedan posmatrač za ljudska prava Ujedinjenih nacija rekao je Poloffu da je primio izveštaje da je 40 muškaraca, vojnih obveznika, 10. avgusta odvedeno iz tog logora u Zadar na dodatno procesuiranje." Da li mislite da ste vi taj posmatrač za ljudska prava koji se tu pominje?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Možda jesam.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Gospodine sekretaru, molio bih da pustimo još jedan snimak. Izvinjavam se, časni Sude. Rečeno mi je da treba da tražim broj za ovaj dokument koji smo malopre pogledali i da ga predložim na usvajanje u spis.

SUDIJA ORIE: Da prvo vidimo o čemu je to, jer mi... izgleda kao da je to izveštaj Sjedinjenih Američkih Država.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da. Predložio bih da ga sada obeležimo za identifikaciju, a ja ću onda predati dokumente, odnosno one tri ili četiri stranice koje smo danas pogledali, jer kao što znate, ovaj izveštaj ima 34 stranice.

SUDIJA ORIE: A ostale stranice vam neće biti potrebne?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne, neće u ovom trenutku.

SUDIJA ORIE: Onda predlažem da odaberete stranice i naslovnu stranicu...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE:... u kojoj je naznačeno šta se nalazi u dokumentu. A onda ćemo da dodelimo jedan dokazni broj odabranim stranicama za koje ste se odlučili.

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je u redu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Tako će da bude lakše Sekretarijatu, nego da radi sa dva ili tri dokumenta.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu je, časni Sude.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet Odbrane broj D66, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, da li imate prigovor...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nemamo prigovor, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D66 primljen je u spis na osnovu selekcije koju će da napravi gospodin Mišetić. Gospodine Mišetiću, mislim da treba da date gospodinu sekretaru broj za video snimak koji treba da se pusti.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da. To je broj 1D12-0015.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, sada ću da vam pokažem jedan odlomak. To je 9. avgust. To je video snimak vaše posete školi. Zapravo, to je deo vaše

posete školi. Samo želim da pogledate i onda ću da vam postavim nekoliko pitanja u vezi s tim.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću, transkript je obezbeđen prevodilačkim kabinama?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, časni Sude.

(video snimak)

Edward Flynn: Da li znate koliko ljudi se nalazi na ovoj lokaciji?

načelnik policije: Od svuda ih ima: Benkovac, Obrovac, Drniš, Knin. Većinom su tu i iz ovih sela oдавде. Ima nešto iz Golubića takođe.

načelnik policije: Pogledajte spisak. Spisak je vrlo precizan. Precizan, nema šta. U biti, oni dolaze od svuda da se registruju, da dobiju hranu, prijavljuju se sami. Od svuda su. Od svake su, uglavnom od svake.

Edward Flynn: I dokumente mogu dobiti samo ovde?

načelnik policije: Da, ovde i vjerojatno dole u bazi UN-a. Tamo i ovdje.

Edward Flynn: Koliko dugo će trajati, koliko vremena je potrebno da se napravi jedna dozvola za ove ljude? Koliko vremena?

načelnik policije: Dozvole? Zavisi, vrlo kratko. Recimo, ovaj, ali ako date ovog jutra dobićete dozvolu posle podne.

Edward Flynn: Da li je neko rekao da se boji da ode oдавде? Da li se iko boji da ode oдавде?

načelnik policije: Kako? Da li...

Edward Flynn: Da li se boji da ode oдавде?

načelnik policije: Ne, ne, ne. Jedva čekaju da idu kućama. Imaju krave, stoku, treba to nahraniti. Imaju stoku.

Edward Flynn: Da li vi razgovarate s njima? Da li ste išli i razgovarali sa njima?

načelnik policije: Da. Aha.

Edward Flynn: Čuli smo da je sinoć stiglo 40 ljudi ovde. Da li su već otišli?

načelnik policije: Tu su. To su ratni zarobljenici. To je nešto drugo. To nije ovo. To su ljudi koji su se predali ili su zarobljeni sa oružjem i koje je dovela... privela vojna policija. Oni će sad isto vjerojatno ići za Šibenik ili Zadar i dalje. Oni se svi slikaju ... i identitet, i onda će da se vidi šta je.

Edward Flynn: Načelnice, da li je iko od ovih ljudi rekao da želi da ode u Bosnu ili u Srbiju?

načelnik policije: To nismo čuli. Ljudi jedino žele da odu kući. Samo kažem... imaju... svi se žure, hoće kući, stoka je...

(kraj video snimka)

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, da li ovaj video snimak tačno prikazuje bar deo vašeg obilaska škole 9. avgusta 1995. godine?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Mislim da je tako.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A informaciju koju ste dobili o 40 muškaraca koji su odvedeni iz škole, da li ste videli razgovor o tome na video snimku?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste uočili da postoji razlika između toga šta je načelnik policije rekao u vezi s tim što se dogodilo i kako je to vama prevedeno?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Možda sam to propustio.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, pustićemo ponovo taj deo.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Malo pre ovog dela. U redu.

(video snimak)

prevodilac: Čuli smo da je sinoć 40 ljudi stiglo. Jesu li oni već otišli.

načelnik policije: Tu su. To su ratni zarobljenici. To je nešto drugo. To nije ovo. To su ljudi koji su se predali ili su zarobljeni sa oružjem i koje je dovela... privela vojna policija.

(kraj video snimka)

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: To je ono što kaže načelnik. A evo šta vama kaže prevodilac.

(video snimak)

prevodilac: To su ljudi koje je pritvorila vojna policija sa oružjem.

(kraj video snimka)

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, postoji razlika između ove dve izjave.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li možete da opišete u čemu se po vašem mišljenju sastoji razlika?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da li možete još jednom da vratite malo nazad, molim vas?

(video snimak)

načelnik policije: ... prvo privela vojna policija.

prevodilac: To su ljudi koje je pritvorila vojna policija sa oružjem.

načelnik policije:.. oni će sad isto ići vjerovatno...

(kraj video snimka)

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: U redu. Dovoljno je. Pa, izvorna izjava je malo detaljnija. U njoj se govori o ljudima koji su se predali, o drugima koje je pritvorila vojna policija. Tako da ima više informacija u originalnoj izjavi.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pa, takođe je moglo i pogrešno da se razume. Umesto da se shvati da je te ljude uhapsila vojna policija sa oružjem, da je ljude sa oružjem uhapsila vojna policija. To bi mogla da bude suptilna razlika.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Mogla je da nastane konfuzija.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, rečeno mi je da je potrebno da tražim broj za video snimak...

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare...

ADVOKAT MIŠETIĆ:... i da zatražim da bude primljen u spis.

sekretar: Da, časni Sude. To je dokazni predmet Odbrane broj D67, obeležen za identifikaciju.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li mogu samo da pitam... izvinjavam se. Da li mogu da pitam da li Odbrana predlaže u spis samo ovaj insert ili ceo snimak posete?

ADVOKAT MIŠETIĆ: To je ceo snimak. To je sve sirov materijal koji mi imamo. A ovaj insert je sve što postoji a da se odnosi na posetu gospodina Flynnna. Nemam ništa više o tome.

SUDIJA ORIE: O toj poseti?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Da. Dozvolite mi da pokušam da se prisetim da li je sve što je rečeno na engleskom, prevedeno na BHS na snimku tako da se čuje. Jer me samo zanima da u potpunosti imamo na BHS-u ono što se ovde vidi. Transkript je samo na engleskom.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, gospodine.

SUDIJA ORIE: A radi se o srazmerno kratkom snimku.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da. Dva ili tri minuta.

SUDIJA ORIE: Tako da bih želeo da imam i verziju na BHS-u u pisanoj formi.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu. Obezbedićemo to.

SUDIJA ORIE: Dakle, za dokazni predmet Odbrane broj D67 čekamo na BHS prevod pre nego što definitivno odlučimo o prihvatanju u spis.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Nadovezaću se jednim pitanjem: gospodine Flynn, da li prepoznajete načelnika na ovom video snimku? Možete li da se setite njegovog imena?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam ga prepoznao. Ne.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: U redu.

SUDIJA ORIE: Ako ste završili sa osobama koje su prisutne tamo...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, završio sam.

SUDIJA ORIE: Mogu li da vas pitam, video sam sa desne strane osobu u plavkastoj uniformi i po svemu sudeći imala je oznaku na ramenu, gde je pisalo "policija". Da li je to bio upravnik logora, načelnik ove ustanove u to vreme?

SVEDOK FLYNN: Da li mislite na ovu osobu koja je odgovarala na moja pitanja?

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK FLYNN: Pa, nisam siguran da je on imao takvu odgovornost, časni Sude. Ali svakako je bio odgovoran za upravljanje logorom. Možda je on bio i portparol a ne neki starešina. Jednostavno, nisam u to siguran.

SUDIJA ORIE: Da. Pored njega stajao je čovek u braonkasto-zelenoj kamuflažnoj uniformi. Ko je ta osoba?

SVEDOK FLYNN: Mislim da je to bio vojni posmatrač Ujedinjenih nacija.

SUDIJA ORIE: Vojni posmatrač Ujedinjenih nacija. Samo pokušavam da utvrdim ko je ko. Onda ste postavili pitanje svom sagovorniku, pitajući ga da li se plaše da izađu ili da odu ili tako nešto. Da li ste ta pitanja u vezi sa strahovanjima takođe postavili i osobama koje su boravile u tom objektu, jer, palo mi je u oči sledeće: ukoliko je organizaciju u objektu sprovedila ... izgleda da je tamo glavni bio neko ko je policajac, onda pitati policajca da li ljudi koji su ostali tamo strahuju od nečega, da li se plaše da urade ovo ili ono...

SVEDOK FLYNN: Ne. Ja sam svakako to pitanje takođe postavio i izbeglicama.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK FLYNN: Mene je zanimao utisak pripadnika policije ali sam svakako išao i do glavnog izvora.

SUDIJA ORIE: Da li ste to uradili?

SVEDOK FLYNN: Siguran sam da jesam, da.

SUDIJA ORIE: I kakav je bio rezultat toga?

SVEDOK FLYNN: Po mom sećanju, kada je o ovome reč, u tom trenutku većina ljudi je želela da ode iz škole, i kao što je policajac rekao, želeli su da se vrate na svoja imanja. Mislim da su bili zabrinuti što niko nije vodio računa o njihovim imanjima. Ne bih rekao da je taj odgovor važio za sve, da su svi bili jednoglasni u tom pogledu, ali većina ljudi je želela da se vrati na svoja imanja. Ovde je reč samo o 9. avgustu.

SUDIJA ORIE: Molim vas, nastavite.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Sada bih se nadovezao sa još nekoliko pitanja na ovo.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, da li bi bilo tačno da se kaže da većina ljudi koji su živeli u Sektoru Jug pre 4. avgusta, zbog toga što su živeli pod vlašću takozvane Republike Srpske Krajine da velika većina od njih nisu imali propisnu hrvatsku dokumentaciju?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Postojao je problem u vezi sa tim. A naravno, i Hrvatska je nastala svega nekoliko godina ranije. Prema tome, da, većina ovih ljudi nije imala hrvatske dokumente.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Prema vašem iskustvu, kako su hrvatske vlasti mogle da utvrde koji su ljudi koji su i dalje bili tamo, imali po zakonu pravo da budu na toj teritoriji a koji su od njih došli, na primer, iz Bosne, iz Srbije ili iz nekog drugog dela bivše Jugoslavije i, da tako kažem, nisu bili punopravni stanovnici Hrvatske?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Čini mi se da se sećam da je bilo nekog interesovanja za utvrđivanje spiskova koji su postojali pre sukoba i koji bi pokazali ko je tamo prethodno stanovao.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: A gde se određivalo koji dosije pripada kojoj osobi?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Nisam u to sasvim siguran. To je nešto čime su se, očigledno, bavile hrvatske vlasti.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li je to obavljeno i u samoj školi?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Možda i jeste. Ali mislim da je u tom trenutku za to bilo još suviše rano. Mislim da se u tom trenutku ulagao napor da se utvrdi identitet osoba koje su aktivno učestvovala u sukobu a kome treba dati propusnicu da može jednostavno da se kreće unaokolo. Mislim da je u tom trenutku glavno pitanje bila sloboda kretanja a ne ko je punopravni stanovnik.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Gospodine Flynn, sada ću da pređem na moju poslednju temu. U transkriptu vašeg svedočenja uočio sam...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Samo trenutak, časni Sude.

(Odbrana se savetuje)

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Pomenuo bih iz transkripta vašeg svedočenja stranicu broj 1.107, redove od 17 do 25 i stranicu broj 1.108, prvi red. Vi tu kažete: "Govorim u svoje ime, ja obično nisam vršio pritisak na generala Čermaka da odgovori na moje pitanje s kim je on bio u kontaktu u Zagrebu. S moje tačke gledišta, mene je zanimala bezbednosna situacija na lokalnom nivou i kako da pravovremeno obavestim generala."

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Vi niste nikada pravovremeno obaveštavali generala Gotovinu o bezbednosnoj situaciji u Sektoru Jug, zar ne?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Ne verujem da sam ikada direktno razgovarao sa generalom Gotovinom.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Da li ste mu pisali kako bi ga blagovremeno obavestili o bezbednosnoj situaciji u Sektoru Jug?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, ja sam bio zvaničnik Ujedinjenih nacija na nekom manje-više srednjem nivou. Nisam smatrao da ja odlučujem da nezavisno stupam u kontakt sa generalom Gotovinom. Ja...

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Ali nezavisno ste kontaktirali generala Čermaka?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Mislim da svedok nije završio odgovor u trenutku kada ga je zastupnik prekinuo.

SUDIJA ORIE: Da to prvo proverimo. Da li ste vi završili vaš odgovor kad vam je gospodin Mišetić postavio sledeće pitanje?

SVEDOK FLYNN: Ne. Želeo sam da još nešto dodam, časni Sude. Mislim da sam do sada jasno stavio do znanja da je moje shvatanje bilo da je general Čermak bio odgovorna osoba u ovom području i da je on bio primerena osoba kojoj je trebalo izneti eventualnu zabrinutost koju smo mi u pogledu nečega osećali. Smatrao sam da je primereno da stupam u kontakt sa generalom Čermakom u vezi sa ovim pitanjima.

ADVOKAT MIŠETIĆ: U redu.

ADVOKAT MIŠETIĆ – PITANJE: Postaviću vam pitanje konkretno u vezi vas. Vi ste upotrebili izraz "blagovremeno obaveštavanje". Dakle, samo da bude jasno za zapisnik, i to je moje poslednje pitanje. Vi niste blagovremeno obavestili generala Gotovinu o bezbednosnoj situaciji u Sektoru Jug?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da mi postavljate pitanja pravne prirode. Ne znam. Da li bi blagovremeno obaveštavanje bilo da sam obavestio nekog drugog vojnog starešinu? Nisam baš sasvim siguran. Ali mislim da nisam nikada lično razgovarao sa generalom Gotovinom.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude. Nemam više pitanja.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Onda mislim da ćemo sada da odemo na pauzu. Gospođu Mahindaratne, molim vas da nas obavestite koliko će vam trebati vremena za dodatno ispitivanje?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Mislim oko 40 do 45 minuta.

SUDIJA ORIE: Četrdeset do četrdeset i pet minuta. Sada idemo na pauzu i nastavićemo u 12.40 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću?

SUDIJA ORIE: Izvolite, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da li imate nameru da i dodatno ispitujete?

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne, časni Sude. Želeo bih da ispravim transkript i zato sam ustao.

SUDIJA ORIE: Da?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Tražili ste fotografije. Mi smo rekli da ih nemamo. Za vreme pauze otkrio sam da imamo fotografije i one su na spisku Tužilaštva po *Pravilu 65ter*. Primili smo ih negde u februaru mesecu.

SUDIJA ORIE: Da. Ja sam ranije napomenuo – ne znam da li će biti od bilo kakve pomoći – ali ukoliko ih pogledate i ukoliko se pokaže da mogu da omoguće bolje razumevanje, u ovom slučaju - da li je ova žrtva imala neke vidljive tragove povrede na glavi ili rane iz vatrenog oružja, naravno da bi onda Pretresno veće želelo to da pogleda. A čak i ako se ne vidi ništa slično a fotografija je jasna, Pretresno veće bi i to želelo da vidi. Gospođo Mahindaratne, izvolite?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Ja imam ovde kod sebe fotografije. Da li mogu da vam ih pošaljem ili biste više voleli...

SUDIJA ORIE: Prvo bih zamolio poslužitelja da nam na brzinu pokaže fotografije, a onda ćemo da vidimo da li...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Možemo i da ih pokažemo na ekranu, gospodine predsedavajući. To se nalazi pod *Pravilom 65ter*, broj 159.

SUDIJA ORIE: Da, možemo i tako da uradimo i onda da vidimo da li su upotrebljive. Izgleda da se radi o relevantnoj temi, ali slika ne daje uvek relevantnu informaciju.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Stranice broj 5 i 6. Molim vas da prvo odete na 5. stranicu, tu se nalaze dve fotografije. Gospodine predsedavajući, da li želite da pitate svedoka da li prepoznaje ovo?

SUDIJA ORIE: Mislite fotografiju? Da, to bi bilo dobro. Vidite ovo sada na ekranu, gospodine Flynn. Da li ste o tome govorili u vašoj izjavi?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ima još jedna fotografija na sledećoj stranici, gospodine predsedavajući. To je isto telo.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK FLYNN: Izvinjavam se. Dakle, očigledno je da su ovo fotografije iste osobe.

SUDIJA ORIE: Ove dve fotografije?

SVEDOK FLYNN: Da.

SUDIJA ORIE: Možda možete ponovo da pogledate.

SVEDOK FLYNN: Da li mogu da vidim drugu fotografiju? U redu.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molila bih da pogledamo gornju fotografiju.

SVEDOK FLYNN: Da. Ukoliko bih mogao da pogledam prvu fotografiju, mislim da to jeste ona osoba na koju sam mislio kada sam govorio da joj je pucano u glavu. Ne znam. Moglo bi da bude...

SUDIJA ORIE: Molim da pređemo na sledeću. Dozvolite mi da pokušam da razumem ovo što vidim. Da li bismo mogli ponovo malo da podignemo?

SVEDOK FLYNN: Moram da kažem da se ovo ne podudara sasvim sa mojim sećanjem na ovaj incident i kakav je bio, mislim na položaj tela.

SUDIJA ORIE: Molim vas, da spustimo još jednom malo niže. Još jednom gore, molim vas. Želeo bih da dobijem odštampane fotografije, kako bih mogao bolje da uporedim.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Da. Pretresno veće je uzelo nešto vremena i pokušalo, pre svega, da ustanovi nešto u vezi sa ove dve fotografije: očigledno je da preminula osoba sa fotografije nije u istom položaju na ove dve fotografije. Ako pažljivo uporedimo, kako izgleda, čini se da je telo bilo pomerano... ili je bar fotografisano iz drugog ugla. Ne mora biti da je telo pomerano, ali fotografija je napravljena iz različitih uglova. Želeo bih da čujem od strana da li smatraju da su fotografije korisne. Da li treba da pretpostavim da je fotografija koju sada imamo na ekranima, to je ova koja nosi broj 0606-7513, telo čiji smo obdukcijski nalaz videli?

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, ove dve osobe su one osobe čije smo prethodne obdukcijske nalaze videli.

SUDIJA ORIE: Da. Imamo dve takve obdukcije.

ADVOKAT KEHOE: Da. Ilija i Milan Milivojević. Mislim da imamo i dokazne brojeve. To je dokazni predmet Odbrane broj D7 za Iliju i dokazni predmet Odbrane broj D8, za Milana Milivojevića.

SUDIJA ORIE: Da. Ali mislim da bi bilo dobro da se ove fotografije usvoje u spis. Možda bi mogle da nam budu od koristi, kako bismo utvrdili da li su ona zapažanja koja su izneli policajac, ovaj svedok ili obdukcijski nalazi pouzdani. Onda ćete obe...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE:... ponuditi u spis?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare, onda koji će to biti broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P52.

SUDIJA ORIE: Stavićemo ih u jedan dokazni predmet, to bi bilo praktično. Nema prigovora? Onda je dokazni predmet Odbrane D52 primljen u spis. Gospođo Mahindaratne, možda će i Pretresno veće imati pitanja. Vi ste juče rekli da nećete imati gotovo ništa, ali 40 minuta je sada pomalo iznenađujuće. Pokušajte, recimo, da završite do 13.20 čaova.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: U redu, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Da. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim vas, da li mogu da zatražim dokazni predmet Odbrane broj D29.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA MAHINDARATNE

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Flynn, juče vas je ispitivala Odbrana gospodina Čermaka o vašim zaključcima ili vašim utiscima o ovlašćenjima koja je imao gospodin Čermak. Rečeno je da su oni bili netačni i pokazano vam je više dokumenata?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Jedan od pokazanih dokumenata podržava to... ili je pozicija Odbrane bila da taj dokument podržava sugestiju iz ovog memoranduma gospodina Akashija upućenog gospodinu Annanu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim stranicu broj 2.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dakle, 4. paragraf, molim vas da se usredsredite na njega. Da. Tu stoji sledeće. Piše gospodin Akashi: "Moj sastanak sa generalom Čermakom prošao je jako dobro. On se obavezao da će poštovati sporazum koji smo juče potpisali gospodin Šarinić i ja, a kopije sporazuma podelio sam na engleskom i srpsko-hrvatskom jeziku. U nekoliko navrata naglasio je da će njegove snage

poštovati, ne samo sporazum, nego i međunarodne standarde za ljudska prava, kao i ratno pravo." I zatim nešto niže dole, u 10. i 11. redu kaže se: "Čermak mi je pružio uveravanja da stanovništvo nema čega da se plaši od njegovih snaga i zamolio je da pomognem da se ta poruka prenese stanovništvu." Zatim se spominju i uveravanja gospodina Čermaka o tome da će stanovništvo dobiti *Siguran Prolaz* [Safe Passage po sporazumu]". Recite nam da li su ta uveravanja i izjave gospodina Čermaka u skladu sa sugestijom koju vam je iznela Odbrana, ili su u skladu sa utiscima koje ste vi stekli o tome kakva su bila ovlašćenja gospodina Čermaka? Da li je takve izjave gospodin Čermak davao i vama?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. General Čermak bavio se tom vrstom pitanja. I meni se čini, sada kada gledam ovaj dokument koji ranije nisam video, da je i gospodin Akashi generalu Čermaku pripisao izvesnu količinu ovlašćenja, što je dosta značajno što se tiče snaga koje su bile tamo. Ono o čemu smo govorili juče, odnosno o odgovornosti komandanta garnizona, nisu bile baš u skladu s onim kako sam ja shvatio šta su ovlašćenja generala Čermaka. Ali zato sam i rekao da nisam bio 100 posto siguran koje su sve njegove odgovornosti. Meni je bilo jasno da je on imao veće odgovornosti od ovih pitanja poput, ne znam, osiguravanja uslova za logistiku, i tako dalje.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Kad smo još kod ovog dokumenta, pitaću vas u vezi s jednim pitanjem koje vam je postavljeno u ime gospodina Gotovine. U 3. paragrafu na istoj stranici stoji: "Bolnica je bila u relativno dobrom stanju i pogođena je samo jednom granatom." U jednom od vaših izveštaja vi ste, takođe, zabeležili da je kninska bolnica pogođena jednom artiljerijskom granatom?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim vas, da li mogu da dobijem dokazni predmet Odbrane broj D31.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Juče vam je pokazan dokument kojim je general Čermak imenovan na položaj. A danas imam ovde tačan prevod dokumenta u kom stoji da je general Čermak imenovan za komandanta kninskog garnizona a ne komandanta štaba kninskog garnizona, kako je prvobitno zabeleženo u nacrtu prevoda. Da li vidite taj dokument ovde?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li vidite da ovde piše da je čin gospodina Čermaka general-pukovnik?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Vi ste znali da je gospodin Čermak imao čin generala. Zapravo u nekim od svojih izveštaja kažete za njega da je bio general?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Ja sam shvatio da je on imao čin generala.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li ste приметili da je njegov prethodnik, bivši komandant kninskog garnizona bio major, major Marko Gojević?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li vidite prema ovom dokumentu da je generala Čermaka imenovao direktno predsednik?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Ne bih sada želela da trošim sudsko vreme, međutim, da li se sećate da vam je Odbrana juče pokazala dokument, govorim o dokaznom predmetu Odbrane broj D32 u kom stoji da je komandante garnizona imenovao Glavni štab?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Čini mi se da se sećam, da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li vi u tom kontekstu smatrate da je ovo imenovanje bilo u okviru formalne strukture o kojoj je juče govorio gospodin Kay ili primećujete neku razliku?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Čini mi se da postoji razlika.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li možete malo da objasnite šta mislite?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, u smislu da je generala imenovao predsednik Republike Hrvatske...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Na položaj?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: ...komandanta kninskog garnizona.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Juče su vam postavljena pitanja o tome da ste vi generala Čermaka zvali "vojnim upravnikom" i vi ste izjavili da je vama gospodin Čermak predstavljen kao vojni upravnik?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Ko vam je tako predstavio gospodina Čermaka?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa iskreno govoreći, tu indicaciju smo dobili još pre našeg dolaska u Knin. Prvi put sam se sastao sa generalom Čermakom kada je on 8. avgusta posetio bazu Ujedinjenih nacija. I bojim se da ne mogu da kažem ko ga je predstavio. Međutim, jasno nam je stavljeno do znanja da on ima izvestan čin, ali ne mogu sasvim jasno da kažem odakle tačno dolazi taj izraz "vojni upravnik".

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Takođe su vam postavljena pitanja o ovlašćenjima gospodina Čermaka nad civilnom policijom?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: I posebno vam je iznesena sugestija da kada vi koristite reč "naređenje" i kad kažete da je gospodin Čermak nešto naredio civilnoj policiji, da vi verovatno mislite da kažete da je gospodin Čermak hteo da kaže:

"Ja ću da 'razgovaram' sa civilnom policijom." U vezi s tim, želim da vam pokažem jedan dokument.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim da se pozove dokument koji nosi broj 2736, gospodine predsedavajući, i to je sa spiska koji nam je poslala Odbrana, koji su nameravali da koriste, ali ih nisu koristili.

SUDIJA ORIE: Da. Onda nam je potreban broj za taj dokument.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Dok se to radi...

sekretar: Oprostite. Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P53, obeležen za identifikaciju.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Mislim da ga još nemamo na ekranima. To je broj 2736.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Sećate se da sam vam u glavnom ispitivanju postavljala pitanja o jednom sastanku na kom vas je gospodin Čermak obavestio da će on da naredi načelniku policije u Kninu da pošalje pojačanja? I pitala sam vas da li ste vi čuli da je gospodin Čermak rekao da će da naredi, i vi ste rekli da ste čuli?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li je to tačno? Da li je on to tako rekao: "Ja ću to da naredim" ili da li ste vi...

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, tako mi je to bilo prevedeno.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: E sad, ako možemo da dobijemo...

SUDIJA ORIE: Gospođo Mahindaratne, ako želite da se dokument Odbrane vidi na ekranima, onda prvo Odbrana mora da ga pusti u sistem.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne, gospodine predsedavajući. Zapravo, broj po *Pravilu 65ter* je sa spiska Tužilaštva.

SUDIJA ORIE: To je od Tužilaštva. Da li ste pustili to u sistem?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući. Pušten je u sistem.

SUDIJA ORIE: Da, pušten je u sistem. Onda gospodine sekretare...

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Možemo li za sada da stavimo na grafoskop štampani primerak i da ne trošimo sudsko vreme.

SUDIJA ORIE: Možete to da uradite za sada. Naravno, svedok mora da skloni svoj materijal sa grafoskopa.

SVEDOK FLYNN: Sa grafoskopa?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, imamo obe verzije, i na engleskom i na BHS-u.

SUDIJA ORIE: Hajde da za sada počnemo sa engleskom verzijom, a drugu ćemo ostaviti na grafoskopu.

ADVOKAT KAY: Ovo je očigledno duplikat. Ima nekoliko verzija ovog dokumenta. Dokument koji nosi broj 886, kao što sam rekao, je dokument na spisku Tužilaštva po *Pravilu 65ter*. Vidim da gospodin Monkhouse klima glavom.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsedavajući, da li mogu jednostavno da to pročitam u zapisnik?

SUDIJA ORIE: Vidim da smo to sada dobili na ekranima na bilo koji način. Tako da je elektronika pobedila staru tehniku. Molim vas, nastavite. Da li je to dokument koji ste imali na umu?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ne. To nije taj dokument, gospodine predsedavajući. To je dokument koji nosi broj 0206-8325. To je jedan drugi dokument.

SUDIJA ORIE: Sad sam se izgubio u brojevima.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Rečeno mi je da postoji neki tehnički problem, gospodine predsedavajući, i da se pojavljuje pogrešan dokument. Tako da mislim da ćemo morati da se oslonimo na štampani primerak.

SUDIJA ORIE: Dobro. Da li je to tehnički problem ili ljudska greška, to tek treba da se ustanovi. Dozvolite... izgleda da je rezultat meča da je tradicionalna tehnika sada pobedila.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Flynn, da li vidite ovaj dokument? To je naređenje koje je izdao gospodin Čermak a upućeno je kninskoj policiji, kninskoj vojnoj policiji i Policijskoj stanici u Kninu? Da li vidite to?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: I zapravo tu čitamo sledeće: "Od 8. avgusta u 15.00 časova svi elementi UNCRO-a koji imaju jasno istaknute svoje oznake mogu slobodno da se kreću u području Knina i Drniša." Znači, to je naređenje koje je

gospodin Čermak izdao kninskoj vojnoj policiji i kninskoj civilnoj policiji a odnosi se na slobodu kretanja?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da, izgleda da je to to.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: U trećem paragrafu piše: "Ovo naređenje odmah stupa na snagu."

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dakle, da li vi ovo čitate kao da gospodin Čermak izdaje naređenje kninskoj vojnoj i civilnoj policiji?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da. Meni to tako izgleda.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala vam.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da li mogu da ponudim ovaj dokument na usvajanje, gospodine predsedavajući?

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine sekretare, koji bi to bio broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P54, obeležen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P54. Pretpostavljam, gospodo Mahindaratne, da će ovaj dokument, naređenje od 8. avgusta sa sadržajem koji ste citirali svedoku, da bude učitan u sistem elektronske sudnice, tako da imamo zabeleženo.

(Pretnesno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Došlo je do neke konfuzije. Izgleda da je ova štampana kopija koja je stavljena na grafoskop već dobila broj P53. Znači, ovaj štampani dokument "Naređenje od 8. avgusta koje odmah stupa na snagu" je dokazni predmet Tužilaštva broj P53. Međutim, elektronsku verziju tek treba uvrstiti u spis.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Da. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Molim sada dokazni predmet Tužilaštva broj P35.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Flynn, vama je već bio pokazan ovaj dokument. Mislim da će malo potrajati dok se engleska verzija pojavi na ekranu. Gospodin Kay vam je sugerisao dok vam je pokazivao dokument sledeće, i ja ću citirati reči gospodina Kaya: "Suština celog ovog naređenja je to da je vojna policija potčinjena Upravi vojne policije." Gospodin Kay vam je pokazao ovaj dokument uz tu pretpostavku.

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: I pročitao je neke paragrafe iz tog dokumenta. Dozvolite da vam pročitam vrlo važne paragrafe. I usredsređiću se na treći paragraf. Tu se kaže: "U skladu sa članom broj 9 Pravilnika - Vodovi VP...", VP je vojna policija "...pri brigadama podređeni su komandantu brigade, a preko njega komandantu distrikta hrvatske vojne mornarice, hrvatskog vazduhoplovstva i javne bezbednosti u obavljanju dnevnih vojno-policijskih zadataka." Dakle, kada čitamo ovaj paragraf, šta vi smatrate, kakvo je bilo potčinjavanje za vojnu policiju za dnevne vojno-policijske zadatke? Znam da vi niste vojnik, ali vam je ovaj dokument već ranije bio pokazan.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Uložio bih prigovor. Mislim da smo to već jutros ustanovili, da smo proveli ovog svedoka kroz razne hrvatske vojne dokumente, pitali ga uglavnom za njegovo mišljenje, vojno ili pravničko oko subordinacije, možda to nije bilo najprikladnije. Mi nećemo imati dodatno ispitivanje o ovoj stvari preko ovog svedoka, ali imaćemo preko drugog svedoka. Očigledno, samo pokušavam da osiguram našu poziciju kada je reč o tumačenju.

SUDIJA ORIE: U isto vreme zastupnik Odbrane tražio je od svedoka da objasni kako on shvata ove dokumente, pa ću zato da dozvolim gospođi Mahindaratne da postavi ta pitanja, kako bi sve to ušlo u zapisnik. A vaši su prigovori ušli u zapisnik.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Rekao bih da su vaše rezerve ušle u zapisnik. Molim vas, nastavite, gospođu Mahindaratne. Možete da odgovorite na pitanje, gospodine Flynn.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Hvala, gospodine predsedavajući.

SVEDOK FLYNN: Koliko ja shvatam, ja mogu samo da ponovim ono što tu stoji, a to je da je vojna policija pri brigadama podređena komandantu brigade i preko njega i komandantu vojnog područja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To se već nalazi u spisu, gospodine predsedavajući. Sada ću da idem dalje. Molim dokazni predmet Odbrane broj D43.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Dakle, juče vam je pokazan... dok čekamo da se dokument pojavi, pokazan vam je dokument u kom se spominje 100 regruta civilne zaštite koji su poslani, i gospodin Kay vam je sugerisao da se tih 100 muškaraca šalje da bi patrolirali u tom području. E sad, da li možete da se usredsredite na...

ADVOKAT KAY: Mislim da nisam rekao da patroliraju u tom području.

SUDIJA ORIE: Recite mi referencu, pa ćemo to da pogledamo.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: To je u jučerašnjem transkriptu, gospodine predsjedavajući, od 58. do 60. stranice. Iako gospodin Kay nije rekao reč "patroliranje", ali to je sigurno bila ta sugestija.

ADVOKAT KAY: Mislim da smo diskutovali o tome kako može da se koristi jedna konkretna reč. Čak se sećam da ste vi, časni Sude, govorili o različitim tumačenjima.

SUDIJA ORIE: Rekli ste od 58. do 60. stranice.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodine predsjedavajući. Ako mogu da vam pročitam to ovde. To je pitanje koje se odnosi na ovaj dokument. Gospodin Kay je rekao: "Da. Ali kada se gleda ovo naređenje, izgleda da je pomoćnik ministra naredio da hitno i urgentno 100 regruta mora da se uputi u područje." Odgovor: "Da. Tako to tu piše." Pitanje: "U stvari, radilo se o vašoj zabrinutosti što policija nije naredila da više policajaca ode na to područje. To se vidi iz vaše izjave." Očigledno je da se to odnosilo na policijska pojačanja.

SUDIJA ORIE: Pa, nije bukvalno tako rečeno. Piše: "Propust policije da naredi da se angažuje više policije u tom području". Dobro, postavite vaše pitanje. Sada smo pročitali kakva su vam pitanja juče postavljena. U tom obimu, reči gospodina Kaya su tu navedena tačno. Molim vas, postavite pitanje svedoku.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Gospodine Flynn, u vezi s tim vi ste pitali nešto sasvim relevantno. Pitali ste šta to znači "hitno čišćenje terena", i to nije prikladno ispitano. U prvom paragrafu ovog dokumenta stoji: "Hitno mobilisati 100 regruta civilne zaštite sa područja Sinja." Vi se već duže bavite pitanjima ljudskih prava u područjima sukoba. Za koju se vrstu aktivnosti koriste pripadnici civilne zaštite - za policijsku ili za drugu vrstu humanitarnog rada, kao što je: prikupljanje leševa, čišćenje terena, raščišćavanje ruševina i tako dalje?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Po mom shvatanju, to se više odnosi na humanitarnu situaciju stanovništva, i za njihove humanitarne potrebe, kao što su: hrana, voda, struja.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: U 2. paragrafu stoji: "Jedinica mora da podnese izveštaj gospodinu Stanku Baturu u Policijskoj stanici u Kninu." Da li ste znali ili da li ste čuli za to ime u kontekstu da je on bio na čelu jedinice za sanaciju i higijenu?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Zvuči mi poznato, ali ne mogu da se setim ovako da li sam baš tačno znao kakva je bila njegova uloga.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Gospodine predsjedavajući, ovde imam dva dokumenta. Mogla bih to da uvrstim u spis, kako bi Pretresno veće moglo da dobije

tačniju sliku o ovom pitanju, ali uvek možemo kasnije da izvedemo dokaz. Da li biste više voleli...

SUDIJA ORIE: Imajući u vidu koliko je sati, možda još uvek postoji mogućnost da se strane slože koji je tačno bio položaj gospodina Batura. Da. Vidim da neko klima glavom, što bi moglo da uputi na dosta visoka očekivanja. Videli smo istu stvar sa dokumentima preko kojih je gospodin Čermak imenovan. To su stvari za koje mislim da će u 80 posto slučajeva biti pogodne za postizanje sporazuma. Ovo je odluka kojom je on imenovan; položaj gospodina Batura bio je ovakav ili onakav. Naravno, ukoliko postoji osporavanje o bilo kojoj od ovih stvari, Pretresno veće će da sasluša dokaze o tome. Ali to su stvari o kojima ne bi trebalo da se troši puno vremena u sudnici.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: U redu, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Niti bih ja trebalo da tako dugo govorim u sudnici. Molim vas, nastavite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Danas vam je postavljeno pitanje o sabirnim centrima. Vi ste posetili sabirni centar ili izbeglički centar u školi u Kninu?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li se tamo u toj školi nalazilo više žena, starijih osoba, dece i raseljenih lica?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li znate kako su oni tamo došli? Da li su oni tamo došli dobrovoljno ili su tamo dovedeni od strane hrvatskih snaga? Možda od civilne ili vojne policije? Da li znate?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da je većinu ako ne i sve, te ljude pokupila hrvatska vlast i tamo ih dovela. Koliko je meni bilo poznato, oni tamo nisu došli vlastitom voljom. U stvari, ljudi koji su dolazili vlastitom voljom, najčešće bi dolazili u bazu Ujedinjenih nacija. Jer ja mislim da su ti ljudi koji su dolazili vlastitom voljom dolazili najčešće zbog problema sa bezbednošću.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li vam je ikada gospodin Čermak ili bilo ko iz hrvatske vlasti ponudio objašnjenje zašto se ljudi odvođe u tu školu?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, postojao je interes da se ljudi registruju, evidentiraju, a ponekad su u nekim slučajevima neki ljudi uklonjeni iz nekih područja u kojima se smatralo da bi moglo da dođe do neke vrste vojne aktivnosti. Ali bojim se da se baš ne sećam toga sasvim jasno.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Da li je postojao proces registracije u kninskoj školi? Da li su svi ti ljudi pravilno registrovani?
SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Verujem da jesu, da.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Šta se dogodilo sa većinom tih ljudi? Jesu li se oni vratili u svoja sela ili su transportovani van zemlje?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Mislim da se većina tih ljudi, bar na početku, vratila svojim kućama. Ali značajan broj ljudi počeo je da se pojavljuje krajem avgusta u bazi Ujedinjenih nacija. Ne znam da li su među njima bili i neki ljudi koji su u nekom trenutku bili u školi. Ali mislim da se broj ljudi u školi smanjio tokom prvih nekoliko nedelja. A to je bilo najviše zbog toga što su neki od tih ljudi želeli bar da pokušaju da se vrate svojim kućama.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Vama je iznesena sugestija, a na osnovu toga vas je Odbrana gospodina Gotovine ispitivala, da su ovi ljudi mogli da napuste ovaj sabirni centar, da nisu bili zatvorenici. Da li je situacija izvan ovih logora ili sabirnih centara bila pogodna za te ljude da se vrate u svoja sela?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, menjala se tokom vremena. Mislim da su ljudi imali veoma različita iskustva. Ljudi sa kojima sam ja razgovarao u bazi Ujedinjenih nacija, a koji su dolazili iz područja južno od Knina i koji su direktno videli vojnu operaciju ili bar deo *Operacije Oluja*, oni baš nisu bili skloni da se vrate, verujem zbog iskustava koja su proživeli. Ali neki drugi ljudi koji su dolazili iz drugih područja, do tog trenutka zapravo nisu videli nikakve borbe a ni preteće vojne aktivnosti, i oni su bili voljni da pokušaju da se vrate, kao što sam to već rekao.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Kažete da ti... da je bio deo ljudi koji su bili tamo i koji nisu bili baš željni da se vrate "jer mislim da je to zbog iskustva koje su imali tamo". Da li možete malo da razradite o čemu tačno ste govorili?

SVEDOK FLYNN – ODGOVOR: Pa, u tom pogledu, govorim o informacijama koje smo dobili od nekoliko svedoka, a koje se odnose na krivična dela - po mom mišljenju, koja su počinjena protiv osoba koje su zapravo bežale pred nadolazećom hrvatskom vojskom. U nekim slučajevima, prema informacijama koje smo mi dobili, oni su bili izloženi pretnjama. A u nekim slučajevima videli su kako ljude ubijaju na licu mesta. Postojala je neka vrsta jaza, da tako kažem, između velike većine ljudi koji su napustili područje pre nego što je stigla hrvatska vojska i, po mom mišljenju, onih ljudi koji su bili udaljeniji od tačke kroz koju se izlazilo. Postojao je jedan broj ljudi iz područja Drniša koji nisu stigli da odu na vreme, da se priključe koloni, i njihovo iskustvo je bilo znatno drugačije od onih koji su bili na čelu kolone.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE – PITANJE: Hvala, gospodine Flynn.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Ovim se završava dodatno ispitivanje, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospođo Mahindaratne.

(Pretnesno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Sutkinja Gwaunza ima pitanje za vas.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ISPITIVANJE: PRETRESNO VEĆE

SUTKINJA GWAUNZA: Gospodine Flynn, u izveštajima koje ste sastavljali, mislim na dnevne izveštaje, u vezi sa leševima koji su pronađeni na različitim mestima, navodi se njihova konkretna starost. Kako je utvrđena njihova starost? Pretpostavljam da nije uz svaki leš ili uz svaku žrtvu postojala lična isprava?

SVEDOK FLYNN: Ne. Zapravo, retko su otkrivene osobe koje su uz sebe imale lična dokumenta, tako da smo većinu informacija o njihovoj starosti dobili od njihovih komšija. Možda neki od tih podataka nisu bili u potpunosti tačni. Mislim, primera radi, neko je mogao da bude identifikovan kao osoba stara 60 godina, a bila je zapravo stara 58 godina ili takve stvari.

SUDIJA ORIE: Gospodine Flynn, i ja takođe, imam nekoliko pitanja za vas. U jednom od dokumenata koji su predloženi, mislim da je to predložila Odbrana gospodina Čermaka, videli smo predlog o zajedničkim patrolama. Nisam sad siguran koja je tačno referenca za ovaj dokument. Koliko sam shvatio, reč je bila o zajedničkim hrvatskim patrolama i patrolama Ujedinjenih nacija. Da li sam to pravilno shvatio?

SVEDOK FLYNN: Da li mislite na samom početku, časni Sude? Sećam se... Izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Ne. Mislim da je to bilo kasnije. Mislim da je to bilo negde početkom septembra?

SVEDOK FLYNN: Tako je.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOK FLYNN: Pokušavam da se setim da li je to bila sugestija generala Čermaka.

SUDIJA ORIE: Ali postojao je predlog o zajedničkim patrolama početkom septembra. Da li je to tačno?

SVEDOK FLYNN: Da. Da, naravno. Patrole UN CIVPOL-a i hrvatske civilne policije.

SUDIJA ORIE: U redu. Moje pitanje glasi: da li su ove zajedničke patrole ikada postojale? Da li je to bio samo predlog ili nagoveštaj i da li su one ikada zaista i formirane?

SVEDOK FLYNN: Pa, u vreme kada sam ja tamo bio i mislim na jedan konkretan slučaj, to nije uspelo, zato što je bilo poteškoća sa gorivom. Dok god sam ja tamo bio,

časni Sude, ja se ne sećam da je postojao redovan sistem zajedničkih patrola. Međutim, kao što sam već rekao, način na koji je UN CIVPOL funkcionisala na teritoriji čitave bivše Jugoslavije, sastojao se u tome da neposredno sarađuju sa pripadnicima lokalne policije. Tako da sam prilično siguran da jesu uveli zajedničke patrole sa hrvatskom policijom negde pred kraj mog boravka u tom području.

SUDIJA ORIE: Da. Ali ne i u početnoj fazi?

SVEDOK FLYNN: Tako je.

SUDIJA ORIE: Dozvolite mi jedan trenutak samo da pronađem jedan dokument. Izvinjavam se, ali moram da pogledam ovo. Setićete se dokaznog predmeta Odbrane broj D52 i da ono što sam tražio jeste tačan datum tog dokaznog predmeta. Možda je reč o dokumentu u kom nije tačno naveden datum. Ako bi strane mogle da mi pomognu, bio bih zahvalan; inače ću sam to da pronađem.

ADVOKAT KAY: Mislim da je pismo naopako postavljeno, i ta 6. stranica je akreditivno pismo za to, i datum je 7. avgust 1995. godine.

SUDIJA ORIE: Da. Sada vidim da se na prvoj stranici dokumenta ne navodi jasno datum.

ADVOKAT KAY: Da.

SUDIJA ORIE: Ali ovde, u dokaznom predmetu Odbrane broj D52, videli smo spisak na kojoj ima 91 osoba. Da li se sećate tog spiska?

SVEDOK FLYNN: Da li je to spisak mrtvih osoba?

SUDIJA ORIE: Ne, ne samo mrtvih. Mislim da su to osobe koje su bile u školi u to vreme.

SVEDOK FLYNN: Oh, da.

SUDIJA ORIE: Sećate se tog spiska?

SVEDOK FLYNN: Da, da.

SUDIJA ORIE: Dakle, mi smo čuli o 250 osoba koje su boravile u školi. Sada imamo ovde spisak od 91 osobe. Da li možete da nam date neku sliku o kretanju tog broja, jer ste nam vi rekli da su po svoj prilici u to vreme pušteni, oni nisu bili... ali škola posle toga nije bila prazna. Da li možete da nam date opšti utisak kako se kretao taj broj osoba u toj školi?

SVEDOK FLYNN: Pa, koliko se ja sećam, vlasti su zapravo koristili školu kao mesto za registraciju, i prilično sam siguran kada bi pronašli neke ljude u području, oni bi ih doveli u školu. Možda su to bili ljudi koji su tražili neku vrstu privremenog utočišta. Što se tiče razvoja situacije, kada je reč o brojevima, časni Sude, moram da kažem da mi je sećanje prilično maglovito.

SUDIJA ORIE: U redu. Ako se ne sećate, onda neću dalje vas da pitam o tome. Takođe vam je pročitao dokument navedenog datuma, gde ste vi onda rekli: "Pa, ljudi još nisu napustili školu", jer ste se sećali da je tada još bilo nekih ljudi u školi i da ih je bilo i kasnije. U tom dokumentu upotrebljena je reč "pušteni". Da li mogu da vas pitam sledeće: kada ste rekli da ste imali utisak da to nisu zarobljenici, ti ljudi koji su tamo držani – shvatam da je vama engleski materinji jezik – kako ste vi onda shvatili da se u tom kontekstu koristi reč "pušteni"?

SVEDOK FLYNN: Pa, mislim da je u početku, do 15. avgusta postojao zahtev za propusnicama i mislim da ljudima tada nije bilo dozvoljeno da odu, tako da oni jesu na izvestan način bili zatočeni, osim ukoliko nisu imali dokument za bezbedan prolaz, odnosno propusnicu. Posle toga, koliko se sećam, ukoliko su vlasti smatrale da osobe nisu učestvovala u vojnim aktivnostima, bili su slobodni da odu. Dakle, kad kažem da su bili pušteni, mislim da se taj izraz više odnosio...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude?

SUDIJA ORIE: Prvo da svedok završi odgovor.

SVEDOK FLYNN: Mislim da se to više odnosilo na to što je sa njih skinuta bilo kakva sumnja da predstavljaju pretnju i dakle, bili su slobodni da odu.

SUDIJA ORIE: Da li je to ono što vi mislite ili imate neki poseban razlog da verujete da je tako, jer... ali možda je bolje da završite vaš odgovor. Ali, prvo gospodin Mišetić.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Samo želim nešto da razjasnim. Mislim da svedok smatra da vi tu reč koristite kao da je to njegova reč koju je on upotrebio.

SUDIJA ORIE: Ne, nije njegova reč. To je reč koja je korišćena u dokumentu, a ja sam vas pitao kako je vi shvatate. Jer je ta reč "pušteni" upotrebljena u odnosu na neki konkretan datum. Očekivalo se da će oni biti pušteni, mislim, do 15. ili 14. avgusta. Da li vam je to bilo jasno kada sam vam postavio pitanje?

SVEDOK FLYNN: Ne. Možda sam vas pogrešno shvatio, časni Sude. Ne sećam se baš najjasnije okolnosti u kojima su ljudi mogli da odu iz tog objekta. Mislim da su neki ljudi želeli da ostanu izvesno vreme zbog strahovanja za bezbednost ili zbog drugih razloga zbog kojih su bili zabrinuti. Bojim se da nisam najpouzdaniji izvor informacija o ovoj stvari.

SUDIJA ORIE: U redu. Onda ćemo potražiti takav izvor informacija. I na kraju, da li vam je poznato da oni koji prethodnih godina nisu imali hrvatsko državljanstvo, dakle da kažemo, oni ljudi koji su tu došli kad je Hrvatska izgubila kontrolu nad tom teritorijom, da li su i takve osobe dobijale propusnice za različita mesta, za sela, za zaseoke, gde su živeli ranije ili su propusnice bile ograničene na bilo koji način? Sada govorim o... a video sam na spisku koji smo videli, da su na spisku svi bili Srbi – oni koji nisu prethodno, odnosno do početka rata, živeli na tom području. Mislim, da li su i oni dobili "siguran prolaz" da se vrate u sela u kojima su živeli legalno, ili im o tome im nije ništa rečeno?

SVEDOK FLYNN: Časni Sude, želeo bih da mogu da odgovorim na vaše pitanje, ali zaista mislim da ne mogu.

SUDIJA ORIE: Ako ne znate, onda ne možete da odgovorite na pitanje. Puno vam hvala. Da li je neophodno da se svedok ispituje na osnovu pitanja koja su proizašla iz ispitivanja Pretresnog veća, za šta imamo samo nekoliko minuta?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Samo 30 sekundi, časni Sude. Samo želim da izrazim svoju uzdržanost u pogledu vaše tvrdnje da su svi ljudi sa onog spiska bili Srbi, i verujem...

SUDIJA ORIE: Mislim da ja to nisam izjavio, odnosno kao što sam rekao "ono što sam video". Prošao sam kroz prvu stranicu i video sam samo Srbe. Ne sećam se baš najjasnije, ali pregledao sam tu stranicu do kraja.

ADVOKAT MIŠETIĆ: O tome ćemo kasnije.

SUDIJA ORIE: Dozvolite mi da vidim kako sam to rekao.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, to je na 105. stranici u 5. redu.

SUDIJA ORIE: Moram da se vratim nazad u današnjem transkriptu. Rekli ste 105. stranica, red...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Peti red.

SUDIJA ORIE: Da. Rekao sam "video sam na spisku" a hteo sam da kažem "od onoga što sam do sada video", i ja sam se uzdržao...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: ... ne proveravajući čitav spisak da vidim ko je koje nacionalnosti.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ukoliko nemate više pitanja, gospođo Mahindaratne... Nema dodatnih pitanja?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nema, gospodine predsedavajući.

SUDIJA ORIE: Onda, gospodine Flynn, ovim je zaključeno vaše svedočenje pred ovim Sudom. Želeo bih da vam se zahvalim što ste doputovali u Hag da odgovarate na pitanja strana u postupku i Pretresnog veća. Želim vam srećan put kući. Drago mi je da je završeno svedočenje u petak a ne u ponedeljak.

SVEDOK FLYNN: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine poslužitelju, molim vas, ispratite gospodine Flynnu iz sudnice.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Da li su strane dobile spisak dokaznih predmeta obeleženih za identifikaciju koji moram da odobrim? Nisam pripremio spisak kao što to obično radim, da bismo mogli jasno da sagledamo svaki pojedinačni dokument. Ali u svakom slučaju, pokušaćemo to da skratimo. Dokazni predmet Odbrane broj D11?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, tražili ste verziju na BHS-u i obavešten sam da je dokument ažuriran i ima sada i verziju na BHS-u koja je učitana u sistem elektronske sudnice.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Da, časni Sude. Mislim da je to tačno i nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Onda je dokazni predmet Odbrane broj D11 primljen u spis. Da vidimo dokazni predmet Odbrane broj D13, to je prvi uporedni video insert.

TUŽILAC TIEGER: Nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Nema prigovora. Da li je tu bilo nekih problema sa transkriptima? Nije bilo. Onda je dokazni predmet Odbrane broj D13 primljen u spis. Slična stvar je sa dokaznim predmetom Odbrane broj D14, a to je još jedan komparativni video insert. Mislim da se prvi odnosio na slomljeno staklo, a drugi na trag od granate i policijski automobil, ili bar neka vozila.

TUŽILAC TIEGER: Da. Mislim da nema... da, nema prigovora, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Onda je dokazni predmet Odbrane broj D14 prihvaćen u spis. Zatim idemo na dokazni predmet Odbrane broj D17. To su snimci različitih položaja i kretanja.

TUŽILAC TIEGER: Samo par... dozvolite mi da kažem da nemamo suštinski prigovor na to. Gospodin Mišetić i ja smo razgovarali o dva pitanja, koliko mogu da se setim. Jedno od pitanja je da ovaj dokument treba da se izmeni s obzirom na način na koji je prikazan u transkriptu, stranica broj 966. Siguran sam da će to da bude urađeno, ali to je jedan od tekućih problema. Drugo, gospodin Mišetić i ja smo se složili da je neophodno da se razjasni nešto u pogledu onog vremena koje se očitava na video snimku. Gospodin Mišetić može to da objasni Sudu.

SUDIJA ORIE: Dobro. Da li smo u fazi kada je to spremno za usvajanje ili da li smo još...

TUŽILAC TIEGER: Izvinjavam se. Mislim da je neophodno da se unesu izmene u sam dokument.

SUDIJA ORIE: Gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Mi ćemo za sada ostati uzdržani i sredićemo to tokom vikenda, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Onda je dokazni predmet Odbrane broj D17 još uvek na našem spisku. A šta je sa dokaznim predmetom Odbrane broj D18?

TUŽILAC TIEGER: Nemamo prigovor, osim što je ovde reč o još jednom dokumentu koji zahteva promenu opisa... izvinjavam se, sam dokument ne zahteva ništa, nego samo promenu opisa.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Opis će biti promenjen, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Opis će biti promenjen i nema prigovora. Dakle, dokazni predmet Odbrane broj D18 primljen je u spis. A dokazni predmet Odbrane broj D24?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da, časni Sude. Ovo je dokument za koji smo mi obezbedili original i odmah ćemo da ga prosledimo jedinici za prevođenje.

SUDIJA ORIE: U redu. Onda ostaje na spisku dok se ne obezbedi prevod.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da. A što se tiče dokaznog predmeta Odbrane broj D25, za to smo već bili obezbedili prevod.

SUDIJA ORIE: Da. I da li je prevod učitao u sistem elektronske sudnice?

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Da li je Tužilaštvo imalo priliku da to pregleda? To je onaj dokument gde se navodi datum kada je svedok obišao crkve.

TUŽILAC TIEGER: Da, časni Sude. Pregledao sam i potvrđujem. Nemamo prigovor.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Odbrane broj D24 primljen je u spis.

ADVOKAT MIKULIČIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: A dokazni predmet Odbrane broj D63?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Časni Sude, rekli ste da očekujete transkript na BHS-u.

SUDIJA ORIE: Tako je. Dakle, zbog toga je još uvek na našoj listi. Hvala vam na pomoći. Mislim da isto važi i za dokazni predmet Odbrane broj D64. Da li sam u pravu što se tiče originala?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da. Tako da je spreman za usvajanje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da, da. Ali moramo dodatno da razmotrimo to. Ukoliko je video snimak na engleskom jeziku, obično nije dovoljno da postoji transkript prevoda, već je takođe neophodno da postoji transkript izgovorenih reči na tom snimku. Dakle, kada je reč o dokaznom predmetu Odbrane broj D64, možda bi bilo dobro da za sada ostane na našoj listi dokaznih predmeta obeleženih za identifikaciju. Ne iz suštinskog razloga, već isključivo iz proceduralnih razloga, u slučaju da nam bude neophodan transkript na izvornom jeziku. Što se tiče dokaznog predmeta Odbrane broj D65, da li može neko da me podseti zašto nije odmah primljen u spis?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Potreban je samo broj, časni Sude. I ja sam zaboravio da zatražim da bude primljen u spis.

SUDIJA ORIE: Da. Nema prigovora na dokazni predmet Odbrane broj D65?

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Nema prigovora.

SUDIJA ORIE: Onda je dokazni predmet Odbrane broj D65 primljen u spis. Dokazni predmet Odbrane broj D66, to je video snimak iz prihvatnog centra u Kninu. Tu smo takođe imali to pitanje transkripta?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Tako je.

SUDIJA ORIE: Dakle, ostaje na našoj listi. Sada idemo na dokazne predmete Tužilaštva. Nemam ovde kod sebe sve dokazne predmete, inače bih bio bolje pripremljen. Gospodine Tieger, izvolite.

TUŽITELJKA MAHINDARATNE: Da, gospodin Tieger će to preuzeti.

TUŽILAC TIEGER: Da, časni Sude. Što se tiče dokaznog predmeta Tužilaštva broj P23, koliko sam shvatio iz razgovora sa gospodinom Mišetićem, postojao je jedan prigovor na stranici broj 2 tog dokaznog predmeta. Ovaj dokument se odnosi na jedno od popisanih ubistava. Mi smo već obavestili Odbranu da postoje neka pitanja u vezi sa svedocima, a koja se odnose na to popisano ubistvo. Razgovor se vodio o tome da li treba da odložimo predlog za usvajanje u spis ovog dokumenta dok ne čujemo iskaz tog svedoka koji je naveo to popisano ubistvo. Mi se slažemo sa tim predlogom, ukoliko se i Pretresno veće slaže s tim.

SUDIJA ORIE: Izvolite, gospodine Mišetiću?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Spisak je suviše dugačak da bismo ga sada završili. Sada je već 13.45 časova. Međutim, obavestio sam strane i to se posebno odnosi na vašu poslednju primedbu, gospodine Tieger, da sam zakazao sastanak početkom iduće nedelje sa gospodinom Monkhouseom i gospodinom Nilssonom, kako bismo utvrdili kako možemo da skratimo spisak ovih dokumenata obeleženih iz bilo kog razloga za identifikaciju. Kada završimo taj razgovor, možda će biti neophodno da se ponovo obratimo stranama. Tada ćemo moći da dođemo do nekih zaključaka, pa će strane u postupku o tome da budu obavestene. Stoga ćemo se ovde zaustaviti za danas. Gospodine sekretare, iduće nedelje zasedamo pre podne, tako da pretpostavljam - da, prekidamo sa radom do ponedeljka 14. aprila u sudnici III.

Sednica završena u 13.47 h.

Nastavlja se u ponedeljak, 14. aprila 2008. godine u 9.00 h.

